

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Idrott och hälsas framtid som skolämne
En studie om hur riksdagspolitiker ser på ämnet

Johanna Sundell
Alberto Toro

LAU370

Handledare: Viljo Telinius

Examinator: Owe Stråhlman

Rapportnummer: HT07-2611-035

Abstrakt

Titel: Idrott och hälsas framtid som skolämne - En studie om hur riksdagspolitiker ser på ämnet.

Författare: Sundell, Johanna och Toro, Alberto

Termin och år: HT07

Kursansvarig institution: Sociologiska institutionen

Handledare: Viljo Telinius, Idrottshögskolan – Göteborgs Universitet

Examinator: Owe Stråhlman

Rapportnummer: HT07-2611-035

Nyckelord: Idrott och hälsa, hälsa, hälsoperspektiv, fysisk aktivitet, timplan, politik, partier, Riksdagen.

Syfte och frågor

Vårt övergripande syfte är att försöka urskilja vilken status ämnet idrott och hälsa kommer att ha i framtida timplaner i den svenska ungdomsskolan. Vi valde att studera detta på riksnivå, där besluten fattas, men också i de enskilda politiska partierna. Detta för att undersöka hur de olika partierna prioriterar idrott och hälsa i skolan och på så sätt se om det väntas någon förändring av antalet timmar i ämnet. Hur resonerar de olika politiska partierna om ämnet idrott och hälsas framtid? Vilken riktning ska ämnet idrott och hälsa ta? Och varför ska man argumentera för att bibehålla ämnet inom skolan? Detta är väsentliga frågor i vårt arbete. Vi försöker besvara dessa i ett försök att urskilja politikernas tankar och idéer om ämnets framtid.

Material och metod

För att få svar på våra frågor har vi gått igenom den litteratur som är relevant för vår studie. Vi har utan resultat sökt i databaser efter forskning inom området. Vi sökte i Riksdagens hemsida för att se vilka motioner och propositioner som har presenterats med anknytning till vår studie. Dessutom har vi gått igenom tidskrifter och även undersökt vilka tankar som finns inom EU angående idrott och hälsa. För att sammanbinda allt vårt material behövde vi aktuella tankegångar. Därför valde vi att skicka mejlenkäter till riksdagspartierna för att få deras åsikter.

Resultat och diskussion

Efter sammanställningen av det material vi samlat in visade det sig att politikerna lägger fram många olika argument för att bibehålla/utöka timantalet i ämnet idrott och hälsa. Bland argumenten är hälso- och medicinska skäl de mest framträdande. I motionerna blir det tydligt att majoriteten är för en utökning av antalet obligatoriska timmar i ämnet. När vi gått igenom svaren från mejlenkäterna kan vi tyda att dem inte stämmer helt överens med motionerna. Vilka som har ändrat inställning och åsikter presenteras och diskuteras under resultat och diskussion. Anmärkningsbart är att se hur inställningar och åsikter varierar då man sitter i opposition mot när man sitter i regering.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	6
2. SYFTE	7
2.1 FRÅGESTÄLLNINGAR	7
3. BEGREPPSFÖRKLARING	8
4. LITTERATURGENOMGÅNG	9
4.1 HISTORISK GENOMGÅNG AV IDROTT I SKOLAN (SLUTET AV 1700-TALET TILLS IDAG)	9
4.1.1 Realskolan och gymnasiet	11
4.1.2 Folkskolan och grundskolan	13
4.1.3 Ämnets utveckling i skolan	14
4.1.4 Sammanfattning av historisk genomgång av idrott i skolan	15
4.2 TIDSKRIFT I GYMNASTIK OCH IDROTT (1991-1994)	16
4.2.1 TiG 1991 nr: 1	16
4.2.2 TiG 1991 nr: 3	16
4.2.3 TiG 1992 nr: 8	16
4.2.4 TiG 1992 nr: 9	17
4.2.5 TiG 1992 nr: 10	17
4.2.6 TiG 1993 nr: 1	17
4.2.7 TiG 1993 nr: 10	18
4.2.8 TiG 1994 nr: 5	18
4.2.9 Sammanfattning av TiG:	18
4.3 MOTIONER 2000/01-2007/08	19
4.3.1 Motioner 2007/08	19
4.3.2 Motioner 2007/06	19
4.3.3 Motioner 2005/06	20
4.3.4 Motioner 2004/05	20
4.3.5 Motioner 2003/04	20
4.3.6 Motioner 2002/03	21
4.3.7 Motioner 2001/02	22
4.3.8 Motioner 2000/01	23
4.4 INTERNATIONELLA ARGUMENT FÖR ÄMNET IDROTT OCH HÄLSA	24
5. METOD	26
5.1 VAL AV ÄMNE	26
5.2 VAL OCH GENOMFÖRANDE AV METOD	26
5.3 VAL AV UNDERSÖKNINGSGRUPP	26
5.4 FORSKNINGSANSATS	27
5.5 BORTFALL	27
5.6 FELKÄLLOR	27
5.7 DATAINSAMLING	27
5.7.1 Mejlenkät	27
5.7.2 Motioner och propositioner	28
5.7.3 Läroplaner	28
5.7.4 Europeiskt perspektiv	29
5.7.5 Tidskrifter	29
5.7.8 Litteratur	29
5.8 DATABEARBETNING	29
5.9 ETISKA PRINCIPER	30
5.9.1 Informationskravet	30
5.9.2 Samtyckeskravet	30
5.9.3 Konfidentialitetskravet	30
5.9.4 Nyttjandekravet	30
5.10 UPPSATSENS TILLFÖRLITLIGHET	31
5.10.1 Validitet	31
5.10.2 Reliabilitet	31
5.10.3 Generaliserbarhet	31

6. RESULTAT	32
6.1 RIKSDAGSPARTIER SOM HAR SKRIVIT MOTIONER SOM BEHANDLAR ÄMNET IDROTT OCH HÄLSA UNDER ÅREN 2000-2007.....	32
6.2 ANTAL OLIKA FÖRFATTARE TILL MOTIONERNA INOM VARJE PARTI.....	33
6.3 KATEGORISERADE ARGUMENT EFTER MOTIONERNAS INNEHÅLL	33
6.3.1 <i>Hälsomotiv och medicinska motiv</i>	33
6.3.2 <i>Ekonomiska motiv</i>	34
6.3.3 <i>Egenvärde</i>	34
6.3.4 <i>Internationella motiv</i>	34
6.3.5 <i>Inlärningsmotiv</i>	34
6.3.6 <i>Andra motiv</i>	35
6.4 TIMUTVECKLING	35
7. DISKUSSION.....	38
7.1 ANTAL MOTIONER	38
7.2 ARGUMENT	39
7.3 TIMUTVECKLING	40
7.4 FÖRSLAG TILL VIDARE FORSKNING	41
8. REFERENSER.....	42
BILAGA 1	
BILAGA 2	
BILAGA 3	

1. INLEDNING

Människokroppen är utformad för rörelse. I kampen för överlevnad använde våra förfäder sina kroppar som verktyg, för att jaga och samla mat. På grund av teknisk utveckling har samhället förändrats så att kravet på daglig fysisk aktivitet reducerats väsentligt, men behovet av rörelse finns fortfarande kvar. Idag är inte jakten efter mat nödvändig, eftersom vi kan sitta stilla och ändå få mat på bordet. Den mer stillasittande livsstilen har istället skapat andra problem för oss.

Flera rapporter pekar på att eleverna i skolan mår allt sämre. Psykisk, fysisk och social ohälsa har en negativ inverkan på elevers skolprestationer. Den växande ohälsan i Sverige tror vi är en bieffekt av att bland annat vardagsmotionen idag nästan är helt borta. En följd av detta är en ökning av bland annat fetma, diabetes och hjärt- och kärlsjukdomar.

Det har under senare tid bedrivits en hel del forskning om hur den fysiska aktiviteten påverkar hälsan. Resultaten pekar enhetligt mot att människor kan förbättra sin livskvalitet och hälsa, genom att ta vara på naturliga tillfällen till motion i det vardagliga livet. Forskningen visar att inaktivitet leder till försvagning av de flesta av kroppens viktiga funktioner. Mest ödesdigert är försämringen hos de syretransporterande organen. Hjärt- och kärlsjukdomar drabbar personer allt längre ner i åldrarna och är en av de största dödsorsakerna för människor i arbetsför ålder menar Werkö i (L.) *Varför preventiv kardiologi?* Motion motverkar stressrelaterade sjukdomar och i dagens stressade värld är motion ovärderligt för att få en bra livskvalitet.

I *Fysisk aktivitet – för nytta och nöje* (1999:8) redovisar Folkhälsoinstitutet resultatet från sitt regeringsuppdrag. Syftet med uppdraget var att undersöka vilka möjligheter som fanns att stimulera till ökad fysisk aktivitet, både på nationell och internationell nivå och klarlägga vilka hälsoeffekter, som var möjliga att uppnå. Från denna undersökning kunde man dra slutsatsen att fysisk aktivitet skulle kunna få tydliga positiva effekter på befolkningens allmänna hälsostillstånd

Skolan spelar en viktig roll i kampen mot ohälsan, eftersom vi där erbjuder fysisk aktivitet och hälsoarbete till alla elever. Men detta erbjuds endast i korta sekvenser och blir inte tillräckligt för att väga upp den i övrigt fysiskt understimulerande miljön (Jagtøien, 2002). Med introduktionen av den senaste läroplanen, Lpo 94, lyftes hälsoperspektivet fram i ämnet idrott och hälsa. Den tidigare fokuseringen på idrott och prestation övergavs till förmån för en fokusering på hälsa. Men trots att forskningen pekar på de goda effekter som fysisk aktivitet har på kroppen och det mentala välbefinnandet så har antalet idrottstimmar i skolan enligt Annerstedt (2001) minskat sedan 1933. Ämnet har till och med varit så ifrågasatt att det diskuterades om det skulle utgå som obligatoriskt ämne. Diskussioner ledde till att ämnet idrott och hälsa fick vara kvar, men i mindre omfattning än tidigare.

Att ge eleverna varierade och positiva upplevelser av fysisk aktivitet är idag huvudsyftet med ämnet idrott och hälsa. En rik repertoar av aktiviteter och olika rörelsemiljöer bidrar till att ge en grundförståelse för hur fysisk aktivitet påverkar livskvaliteten och den motoriska utvecklingen. Dessutom skall det bidra till inspiration för fortsatt fysisk aktivitet utanför skoldagen (Jagtøien, 2002).

Som blivande idrottslärare ser vi på ämnet idrott och hälsa med stor tillförsikt. Vi ser och upplever själva hur fysisk aktivitet påverkar kroppen på ett bra sätt. Vår förhoppning är att vi ska kunna få tillräckligt med tid, för att kunna erbjuda eleverna i skolan samma känsla. Därför

valde vi att undersöka åt vilket håll utvecklingen av ämnet idrott och hälsa pekar mot. Vilken status har ämnet bland svenska riksdagspolitiker? Är det ett ämne som prioriteras bort, eller är det så att samhällets ökande intresse för hälsa gör att det kommer att få ett större utrymme också i skolan?

Vi har valt att belysa vårt arbete från ett samhällsperspektiv. Eftersom lärare och rektorer inte själva kan påverka antalet idrottstimmar, tyckte vi att det skulle vara intressant att undersöka det från toppen, där besluten tas, alltså i riksdagen. Vi kände att det ligger i vårt intresse för vår yrkesprofession att med hjälp av frågor till alla riksdagspartier försöka urskönja vad idrott och hälsa har för framtid i skolan. Vi har gått igenom motioner och propositioner, som de olika partierna har lagt fram till riksdagen de senaste åren, för att försöka hitta tendenser bland deras åsikter. Hur prioriteras ämnet idrott och hälsa gentemot skolans andra ämnen? Ser politikerna ämnets betydelse? Stämmer de olika partiernas politiska åsikter överens med hur ämnet prioriteras i skolan? En viktig aspekt av vårt arbete är synen som de olika aktörerna har på ämnets framtid. Vad har vi som blivande idrottslärare att vänta oss?

Detta är viktiga frågor som vi ville ta upp för att se vilken prioritet riksdagspartierna ger ämnet idrott och hälsa.

När vi inledningsvis började fundera kring vilket ämne som skulle vara relevant för oss, fann vi att detta område var näst intill outforskat. Detta gjorde vårt arbete ännu mer intressant. Vi valde att lägga vår studie där besluten fattas, hos den politiska makten - på riksdagsnivå bland de politiska partierna och hos enskilda politiker. Detta för att undersöka hur de olika partierna prioriterar idrott och hälsa i skolan och på så sätt se om det väntas någon förändring av antalet timmar i ämnet. Vi hoppas att arbetet kan vara ett stöd för blivande idrottslärare. Då innehållet i vårt arbete kan visa på vilka kunskaper som kommer att behövas i framtiden. Det hjälper även alla som arbetar med ämnet att se betydelsen av att argumentera för idrott och hälsa. Vårt arbete ger verktyg i form av olika argument baserade på de tankar som finns i riksdagspartierna. På så sätt hoppas vi kunna erbjuda en historisk tillbakablick, men också en tjuvtitt in i framtiden.

2. SYFTE

Vårt övergripande syfte är att försöka urskilja hur ämnet idrott och hälsa kommer att se ut i framtiden. Vår studie undersöker även hur stor plats ämnet kommer att ha i den svenska skolans timplan

2.1 Frågeställningar

- Hur resonerar de olika politiska partierna om ämnet idrott och hälsas framtid?
- Vilken riktning ska ämnet idrott och hälsa ta?
- Varför ska man argumentera för att bibehålla ämnet inom skolan?

3. BEGREPPSFÖRKLARING

Enhetsskola, den svenska nioåriga obligatoriska enhetsskola benämndes 1950-62 försöksskola. Som reguljär skolform har den därefter fått namnet grundskola (Webbadress 41)

Filantropisterna, anhängare av en pedagogik där undervisningen präglades av åskådlighet, konfessionslöshet och fysiska övningar och av en tro på människonaturens godhet. (Webbadress 41)

Förordningar, i 1974 års regeringsform (RF) beteckning på en av regeringen beslutad författning, till skillnad från lag, som stiftas av riksdagen. (Webbadress 41)

Idrott och hälsa, under vår uppsats skriver vi om ämnet idrott och hälsa och använder olika namn för det. Dels därför att ämnet har bytt namn några gånger under sin livslängd. Dels för att göra texten mer flytande. De olika synonymerna vi har använt är: gymnastikämne, fysisk fostran, gymnastik, skolgymnastik, skolidrotten, idrott, idrottsämnet idrott och hälsa och ämnet. (egen förklaring)

Idrottsdagarna och friluftsdagar, är synonymerna och syftar till undervisning som ersätter den vanliga idrottsundervisningen i grundskolan och gymnasiet med utomhusverksamhet. (egen förklaring)

Läroverk, använd benämning på högre läroanstalter med företrädesvis allmän och teoretisk utbildning på nivå mellan obligatorisk skola och universitet/högskola. (Webbadress 41)

Läroverkstadga, grundläggande regler för ett läroverk (Webbadress 41)

Motion, ledamöterna i riksdagen kan lämna förslag till riksdagen i motioner. Det kan vara en eller flera ledamöter som står bakom en motion. Motionerna lämnas efter att regeringen lämnat sin proposition och de ska handla om samma saker som regeringens förslag. (Webbadress 40)

Normalplaner, läroplaner utfärdas av regeringen. Läroplanernas tidigare motsvarigheter kallades inom skolväsendet undervisningsplaner eller normalplaner. De senare gällde för folkskolan och var centralt utarbetade förebilder för lokala läroplaner. (Webbadress 41)

Proposition, regeringen tar ställning till utredningen och de olika förslag som kom fram då utredningen var på remiss. Sina egna förslag till ny lagstiftning skriver regeringen ned i en proposition. Oftast skickar regeringen lagförslagen i den blivande propositionen till Lagrådet som undersöker om det finns några juridiska problem med dem. När regeringen är klar skickar den förslaget till riksdagen. (Webbadress 40)

Stadgar, grundläggande regler för till exempel en förening. (Webbadress 41)

4. LITTERATURGENOMGÅNG

Vi börjar litteraturgenomgången med att presentera bakgrunden till och tillkomsten av fysisk fostran i skolsammanhang. För att åstadkomma detta gör vi en historisk tillbakablick. Inledningsvis presenterar vi de tankar som fanns i Europa i slutet av 1700-talet, för att sedan följa den svenska utvecklingen. Vi tittar närmare på idéer som funnits och viktiga aktörer som har påverkat ämnet under årens lopp. En viktig del av vår undersökning är de stadgar, förordningar och läroplaner, som ligger till grund för hur ämnet ser ut idag i Sverige. Avslutningsvis undersöker vi motioner och propositioner som har med ämnet att göra. Vi gör även en kortare sammanfattning om vad som diskuteras kring idrott och hälsa i Europa. Denna undersökning gör vi för att se vilka tankar som idag finns hos dem som bestämmer om ämnets framtid, samt hur det ser ut för övrigt i Europa.

4.1 Historisk genomgång av idrott i skolan (slutet av 1700-talet tills idag)

Enligt Annerstedt (2001) började man rekommendera fysisk fostran för pedagogiska program i slutet av 1700-talet och i början av 1800-talet. De första gymnastiksystemen utformades i Europa i början av 1800-talet. Tankarna började ta form genom filosoferna Locke och Rousseau. De förespråkade mindre stillasittande och en mer fysiskt aktiv uppfostran, gärna så nära naturen som möjligt. Enligt nämnda filosofer skulle detta sätt att fostra kroppen och själen leda till friskare pojkar (under denna tid var undervisning endast avsedd för pojkar). En följd av Rousseaus tankar var uppkomsten av den filantropiska reformrörelsen i Tyskland och Schweiz. Denna rörelse ville minska teoriämnenas omfattning i uppfostran och använda sig mer av praktiska ämnen och fysisk fostran. En viktig aktör i införandet av fysisk fostran för alla barn (även flickor) var Pestalozzi. I Sverige var Ling pionjären med sin Linggymnastik. GutsMuths, i Tyskland, var den som utvecklade gymnastikämnet innehåll och gav detta en naturvetenskaplig prägel. Han angav varför övningar skulle vara med och hur man skulle stegra dem metodiskt. En annan tysk pionjär, Jahn, införde sina turnredskap (barr, räck och ringar). ”Jahn menade att fysisk fostran borde ingå som den kanske viktigaste ingrediensen i en nationell resning mot Frankrike” (Annerstedt 2001:74). Situationen på kontinenten under början av 1800-talet, med Napoleons expansionspolitik väckte nationalistiska känslor i Europa. Sådana nationalistiska känslor bidrog till det ökande intresset för fysisk fostran. Under början av 1900-talet var Jahns gymnastiksystem det mest använda på den gamla kontinenten. I Sverige dominerade det Lingska gymnastiksystemet, men även här fanns nationalistiska inslag. Efter att Sverige förlorade Finland 1809, skedde en markant ökning av fysisk aktivitet i skolan. Per Henrik Ling var fader till det Lingska gymnastiksystemet, som länge dominerade i de svenska skolorna. Det var inte förrän sonen Hjalmar Ling dokumenterade och slutförde utvecklingen av faderns gymnastiksystem, som det blev ett riktigt gymnastikämne i skolan. Det kallades till och med svensk gymnastik, skriver Annerstedt. Lings gymnastiksystem ”växte fram till ett av de få internationellt kända svenska bidragen till pedagogikhistorien” (Sandström 1991:155).

Annerstedt (2001) skriver att utländskt inflytande inte var den enda orsaken till att fysisk fostran rotade sig i Sverige. Enligt honom fanns det redan en inhemska tradition, som hade lagt en grund för fysisk fostran i landet. Ett språkrör för denna tradition var Johan Fischerström. Han betonade att fysisk fostran borde vara grunden i en folkväckelse. Han menade att större fysisk styrka hos det svenska folket skulle leda till återvinnande av de själsliga krafterna. Sådana tankar genomsyrade de idéer som fanns i slutet av 1700-talets Sverige. En annan gymnastikeldsjäl under denna period, var Carl Ulric Broocman. Han skrev i sin uppsats ”Fattigbarns

uppfostran och undervisning på landet” att man behövde inrätta en gymnastiklärareutbildning. I enighet med Fischerström var hans argument för fysisk fostran: ”att en stark och vältränad kropp är grunden för en sund och påverkbar själ” (Annerstedt 2001:75). En tredje eldsjäl var universitetslärare Mattias Fremling. Han krävde att lärarna skulle göra gymnastiska övningar med eleverna under undervisningstid. Han ansåg att det var viktigare att uppfostra kroppen än själen under tidigare åldrar. En annan person som brann för ämnet var Anders Otto Lindfors, som i sina avhandlingar lyfte fram hälsoaspekten med fysisk fostran. Lindfors lämnade dörren öppen för Per Henrik Ling och dennes införande av gymnastik som ett obligatoriskt ämne i svenska skolor.

Ett annat viktigt bidrag till obligatorisk fysisk fostran i skolan gjorde biskopen Jakob Axelson Lindblom. Efter att ha inhämtat idéer från en danmarksresa 1805 ville han införa gymnastikundervisning i Sverige. Han såg till att en gymnastiksal byggdes för motion åt eleverna under undervisningstid. Annerstedt (2001) anser att detta var starten för gymnastik i svensk skola. Exercisväsendet med särskild betoning på idrotter som ridning, fäktning och voltige spelade också en roll i de traditioner som fanns i Sverige under tiden. Inspiration hämtades också från den fornnordiska historien och dess storhetsperioder. Ett exempel på detta är de klassiska gotländska idrottsgrenarna. Ling tog med sig denna koppling till sitt Lingska gymnastiksystem.

Ett annat argument för fysisk fostran i skolan var införandet av allmän värnplikt i Sverige 1812. Skolan skulle enligt Annerstedt ”lägga grunden till de kvalifikationer som var önskvärda inom militärväsendet” (2001:78). Militärväsendets argument har följt med långt in på 1900-talet och har det förmodligen drivit fram att obligatorisk skolgymnastik introducerades i Sverige.

Gymnastikämnets hälsofrämjande roll framhölls först i början av 1800-talet, för att sedan förstärkas i slutet av seklet. Ur medicinskt perspektiv såg man att gymnastiken, genom att göra barnen starkare, skulle motverka sjukdomar. I sin bok framhäver Annerstedt att hälsoläget i Sverige var dåligt i mitten av 1800-talet och att detta bidrog till införande av fysisk fostran. Dessutom sammanfattar han de främsta motiven bakom införande av gymnastik i skolan:

- *Politiskt – nationalistiska motiv.*
- *Militära motiv och kopplingen till den allmänna värnpliktens införande.*
- *Hälso- och hygieniska motiv. Gymnastiken skulle stärka barnen och göra dem mera motståndskraftiga mot sjukdomar.*
- *Rekreativmotiv. Alltför mycket tid i skolan ägnades åt teoretiska studier och gymnastiken kunde fungera som en motvikt mot stillasittandet.*

(Annerstedt 2001:79)

I sin bok skriver Annerstedt att det var 1649 som organiserade lekar nämndes för första gången i det som kallades skolordning. Det handlade om organiserade lekar och lärarna skulle uppträda som väktare i mån av tid. Enligt Sandström (1991) upptogs lekarna för första gången i 1807 års skolordning för gymnastik, där idén hämtades från filantropisterna i Tyskland. Men det skulle dröja ett och ett halvt sekel till, innan det infördes i läroverken. Viktigt att notera är att man på denna tid endast utförde gymnastik under rasterna, även om det stod under lärarens kontroll. I 1820 års skolordning fastställde man till slut att gymnastik skulle vara ett obligatoriskt ämne. Då bestämdes också att alla skulle ha 3 obligatoriska timmar i veckan. Tyvärr hade inte denna skolordning någon verklig effekt. De praktiska verktygen för att kunna fast-

ställa skolordningens ord hade inte kommit så långt. Bland annat saknades lokaler och utbildade gymnastiklärare. (Werner i Annerstedt 2001:81)

Palmlad och Eriksson (1995) skriver om hur man i slutet av 1800-talet började diskutera kring skolbarnens hälsa och hälsofostran i samhället. Det är en diskussion som pågår än idag. I början handlade det mest om skolhygieniska åtgärder. Samhället oroade sig mest för hur den intellektuella överansträngningen kunde ha en negativ påverkan på skolbarnen. Man gjorde kopplingar mellan sjukdomar och det ökade stillasittandet i samhället. Detta var argumentet för lansering av övningsämnen som gymnastik och slöjd. Andra åtgärder var skolbaden och skollovskolonierna som startades under 1890-talet. Ett halvt sekel senare gjordes en skolutredning (SOU 1944:20) som lanserade enhetsskoleidén där de fastställde att skolan skulle medverka i samhällets tjänst.

4.1.1 Realskolan och gymnasiet

Det var först i 1856 års läroverkstadga (SFS 52/1856) som gymnastik blev obligatoriskt. Trots detta sattes inga betyg i ämnet och det var inte heller schemalagt. Frånvaron av centrala direktiv gjorde det möjligt för varje skola att stipulera sitt eget sätt att hantera ämnet. Lindroth (1993) säger att hitintills hade det endast handlat om kroppsrörelse, när man pratade om gymnastik. Det är först med 1856 års läroverkstadga som lekkonceptet introduceras i skolsammanhang. Året därpå skriver Annerstedt (2001) att det gjordes ett misslyckat försök från Gymnastiska centralinstitutets föreståndare, Branting, att införa gymnastikrörelser i klassrummet mellan lästimmarna. Det skulle omfatta 5-10 minuters avbrott för fysisk aktivitet.

Under 1860-talet spreds oro i Europa, vilket ledde till att försvarsintresset ökade. Anledningarna till denna oro var, det polska upproret 1863 och Preussens angrepp på Danmark 1864. En konsekvens av detta var att i ett kungligt cirkulär 1863 skrevs för första gången de separata föreskrifterna om skolans undervisning i gymnastik. Speciellt ville man införa vapenövningar, då man ansåg att det fanns behov av en stark försvarsmakt i Sverige. Timplanen fastställdes till minst tre schemalagda timmar i veckan. I nästa cirkulär 1866 gjordes enligt Annerstedt (2001) en innehållsmässig delning av gymnastikundervisningen:

- Utan redskap: fristående gymnastik efter kommando och lekar, som kapplöpning, bollkastning, brottning, etc.
- Med redskap: apparljgymnastik, det vill säga redskapsgymnastik.
- Med vapen: gevärsexercis, fäktning med bajonett, sabel och florett, för att nämna några.

Han skriver dessutom att det rekommenderades att ha minst en halv timmas gymnastik per dag med varje klass. Därtill skulle klass fem ha en timma vapenövningar i veckan och klass sex och sju två timmar vapenövningar i veckan.

Den viktigaste händelsen under 1860-talet är presentationen av den svenska gymnastiken (det lingska gymnastiksystemet) i Hjalmar Lings två skrifter: "Det första begreppen av rörelseläran" och "Tabeller för Gymnastiska Centralinstitutets lärokurs" (Annerstedt 2001:83). Dessa skrifter visade vägen för gymnastikämnetns övningsinnehåll i svenska skolor under många decennier framåt. 1870 minskades antalet gymnastiktimmarna i läroverkets hösta klass till två veckotimmarna. Betyg började ges i gymnastik från och med 1878. Några år senare, 1895, beslutades att de fyra högsta klasserna skulle ha gymnastik minst en halv timma varje dag, eller

minst tre 60 minuterspass i veckan. Fortfarande var det militära inflytandet påtagligt i undervisningen.

I 1905 års läroverkstadga användes för första gången formuleringarna ”gymnastik, lek, och idrott”. Blom och Lindroth skriver att innehållet i ämnet reglerades beroende på vilken typ av medborgare man ville ha.

Önskades det disciplinerade sinnet i en för militärt bruk förberedd, allsidigt utvecklad kropp, passade gymnastik och militärövningar bäst. Önskades den självständigt agerande, socialt tränade och mot yttre mål orienterade människan, valdes lek/idrott.

(Blom & Lindroth, 2002:275)

Nästa ändring kom 1909 då eleverna fick sex 45-minuterslektioner per vecka, varav två lektioner var ämnade för fäktning. Det rekommenderades att gymnastikämnet skulle inrymma mer lek, idrott och friluftsliv och mindre av fäktning och den traditionella gymnastiken. Dessutom nämndes den fysiska fostrans betydelse för ungdomar. (Jfr Annerstedt 2001:83-84; Blom & Lindroth 2002:270)

Ämnets namn ändrades med 1928 års läroverksstadga (SFS 252/1928) till gymnastik med lek och idrott. Nu var fäktningstimmarna helt borttagna. Dessutom bestämde man att eleverna på gymnasiet skulle ha sex timmar gymnastik och på övriga stadier fyra timmar i veckan. Samtidigt infördes 15-20 obligatoriska idrottsdagar per läsår. Dessutom betonades det karaktärsutformande målet med den fysiska fostran. Idrottsdagarna användes i första hand till träning inför militärtjänst, där olika vapenövningar ingick i undervisningen. (Blom & Lindroth; Palmblad & Eriksson) Annerstedt kallar denna satsning ”en uppseendeväckande viljeyttring” (2001:85). Palmblad och Eriksson skriver att: ”Skolans uppgift i fostrandet av goda, arbetsdugliga medborgare ger denna samtidigt ett ökat hälsoansvar” (1995:79).

Den positiva timutvecklingen för gymnastikämnet började enligt Annerstedt (2001) sin nedgång i 1933 års timplaner (SFS 110/1933), där gymnasiet och realskolans avgångsklasser fick en minskning från fyra till tre gymnastiklektioner per vecka. Efter påtryckningar från teoriämnenas lärare minskades även antalet friluftsdagar till 10-12 per läsår.

Nästa förslag på ändring kom med 1960 års gymnasieutredning (SFS 1963: 42), där man ville ta bort ännu en timma i den sista årskursen. I slutet av 60-talet infördes femdagars skolarbetsvecka. Detta medförde ännu en reduktion av antalet friluftsdagar. En ny läroplan för gymnasieskolor introducerades 1965 (Lgy 65). Med den breddades målsättningen för ämnet idrott. Bland annat framhölls vikten av individualisering och ämnet skulle köns- och handikappanpassas. Nästa reduktion av friluftsdagar gjordes i slutet av 1980-talet, där begränsades de till 4-6 dagar per läsår (Annerstedt & Tolgfors, 1987:41). En vidare utveckling av läroplanen kom med kursplanen för gymnasieskolan 1980 (SFS 1987:75-76), där den viktigaste ändringen var att eleverna fick välja aktiviteter efter eget intresse. Alla skulle genomgå en baskurs som var likvärdig för landets studerande. Baskursen innehöll fem huvudmoment: idrottsaktiviteter, hälsa och ergonomi, träningslära, friluftsliv och rörelse till musik. Annerstedt (2001) anmärker i sin bok att även om ämnets målsättning sträcker sig över ett större område, så har det tidsmässigt fått mindre plats. Med Lpf 94 påpekar han att ämnet har kommit att bli mer målrelaterat, där man ska jobba för att uppnå målen. Hur, bestämmer lärare själv i samråd med eleverna.

Det är skolans ansvar att varje elev som slutfört sin utbildning på gymnasieskolans nationella och specialutformade program dessutom:

- har kunskaper om förutsättningarna för en god hälsa och
- kan hämta stimulans ur estetiskt skapande och kulturella upplevelser.

(Lpf94:11)

Efter granskning av Lpf94 fann vi endast en mening som kan relateras till ämnet idrott och hälsa, första punkten ovan, och det står inget om fysisk aktivitet

4.1.2 Folkskolan och grundskolan

Annerstedt (2001) poängterar att gymnastik fanns redan vid folkskolans införande. Dessutom skriver han att i 1842 års folkskolestadga står det att alla barn skall undervisas i skolgymnastik, men att det däremot inte står något om förfarande, eller hur mycket tid ämnet ska tilldelas (SFS 19/1942).

Det dröjde till *normalplanen för folkskolor och småskolor 1900* innan ämnets timplan berördes. I normalplanen framfördes att ämnet skulle vara schemalagt med 20 minuter varje dag, eller 30 min varannan dag. Innehållet var bland annat lekar och redskapsgymnastik. I folkskolestadgan från 1921 kan vi för första gången läsa om ergonomiundervisning. Denna var enligt Annerstedt präglad av Lings tankar. Dessutom skulle ämnets timmar fördelas så här: 1 timma i veckan för första klass, 2 timmar i veckan för andra klass och 3 timmar i veckan för klasserna tre till och med sju. 1942 introducerades för första gången friluftsdagar i realskolan, (10-12 dagar per år). Gymnastikämnets utvidgade syfte kan vi läsa om i *1955 års undervisningsplan för folkskolan/enhetskolan (U55)*. De nya målen, som skulle inrättas med samma antal undervisningstimmar som tidigare, var att träna samarbetsförmåga, tillfredställa ett naturligt rörelsebehov, skapa förståelse för kroppsövningar och friluftsliv, samt ge rekreation.

En ny breddning av ämnet kom med Lgr 62, samtidigt som antalet undervisningstimmar återigen minskades. Bland annat kan vi läsa i Lgr 62 att ämnet skulle omfatta socialt fostrande uppgifter och medverka till estetisk fostran. Undervisningstimmar utökades dock igen i Lgr 69. Ändringar som denna läroplan innehöll var bland annat att det nu talades om elevernas utvecklig istället för fostran, lektionerna skulle vara flera och kortare och elevernas medverkan i ämnets utformning förtydligades. Samundervisning och namnbyte till idrott kännetecknar Lgr 80. Dessutom kan skolorna från och med Lgr 80 ge form åt planen med det hälsofostrande arbetet enligt Palmblad och Eriksson (1995). En annan aspekt som introduceras med Lgr 80 är att elevernas åsikter om hälsofrågor ska betraktas, där ambitionen är att problematisera hälsa, samtidigt som hälsosynpunkterna ska genomsyra hela skolarbetet och bli en del av allas vardagsliv. ”Eleverna skall skaffa sig kunskaper om hur man sköter sin kropp och hälsa, om hur människan fungerar i arbete och vila, om olika handikapp samt om riktiga arbetsställningar och arbetsrörelser” (Lgr80:90). Under huvudmomentet för hälsa, hygien och ergonomi står följande: ”Hälsa, hygien och ergonomi är förebyggande hälsovård och därmed hela skolans angelägenhet. Samverkan sker framför allt med skolhälsovården, hemkunskapen, orienteringsämnena, skolans måltidsverksamhet samt elevernas föräldrar.”(Lgr80:91)

Den nu gällande läroplanen Lpo 94 medförde också ett nytt namnbyte till idrott och hälsa, som enligt Annerstedt (2001) är en markering på att det finns skillnader mellan ämnet och föreningsidrott. Man sänkte kravet för idrottsliga färdigheter och betonade istället hälsooper-

spektivet. Men i Lpo94 finns endast två meningar som relaterar till ämnet idrott och hälsa och de är:

- ”Skolan skall sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen”(Lpo94:5) .
- ”Har grundläggande kunskaper om förutsättningarna för en god hälsa samt har förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan och miljön” (Lpo94:10).

Palmlblad & Eriksson (1995) påstår att synen på hälsa har rört sig från 1930-talets kollektivism till 1990-talets individualism och parallellt med detta har det skett en rörelse från tämligen centraliserade informationsinsatser till ett lokalt baserat, decentraliserat påverkansarbete. Ett annat kännetecken av Lpo 94 är den fria rollen som skolorna har vad det beträffar stoff, arbetssätt och tidsfördelning, där endast mål att uppnå anges. En bieffekt av denna fria roll som lärare/skola har är enligt Annerstedt (2001) att ämnet kan se olika ut på olika skolor. I Lpo 94 betonas elevernas personliga ställningstagande i hälsofrågor, där ambitionen är liksom i Lgr 80 att problematisera hälsa.

4.1.3 Ämnets utveckling i skolan

Askeberg (1976) skriver att utvecklingen av gymnastikämnet i skolan gick långsamt vid 1800-talets början. Det var först på 1860-talet som de flesta skolor hade gymnastikundervisning, även om det fanns många brister, bland annat lokaler, antal lärare, och material. En annan viktig orsak som bidrog till ämnets tröga start, vilken Annerstedt (2001) lyfter fram, var inställningen hos ledande personer inom läroverken som ansåg att ämnet gymnastik var mindre viktigt än läsåmnena. Han anmärker att det var militära intressen som höll ämnet vid liv under 1800-talet. Dessutom poängterar han att ämnet lydte under den Lingska gymnastikens principer. Första stadiet av anpassning av Linggymnastik till skolbarnen skedde i början av 1900-talet, även om lingianerna ansträngde sig för att hindra den. Mer lek och idrott under mer lustbetonade arbetssätt var receptet. I slutet av seklet påverkades idrottsämnet starkt genom introducerandet av många tävlingsidrotter, ursprungligen från England. Denna påverkan gjorde att de konservativa krafterna inom skolpolitiken, lingianerna, motsatte sig införandet av idrott i gymnastikämnet. Janzon (1978) och Yttergren (1996) tyckte att dessa motsättningar inte var förankrade i verkligheten. Enligt dem handlade idrotten under sent 1800-tal främst om hälsa och rekreation, eftersom tävlingsintresset var förhållandevis måttligt vid den tiden. En annan förklaring till varför vissa motsatte sig idrott gentemot gymnastik i skolan var enligt Lindroth (1993) och Blom och Lindroth (1995) ideologisk. Palmlblad och Eriksson (1995) och Annerstedt (2001) är överens om att skolämnen, i vårt fall idrott och hälsa, utvecklas i ett historisk och kulturellt sammanhang, där sociala och politiska krafter drar åt olika håll.

Annerstedt lyfter fram betydelsen av Stockolms-OS 1912 för skolidrottens genombrott. En produkt av det ökade intresset för skolidrotten var skapandet av Skolidrottsförbundet 1915. Även om nya tankar hade uppkommit behöll den lingska skolan sin starka position fram till 1941. Fysiologiska argument hade börjat dyka upp tidigt på 1900-talet, men utkristalliserades först efter 1950. Enligt dåtidens fysiologer skulle fysisk aktivitet bedrivas minst tre gånger i veckan. Detta menade man var ett biologiskt minimibehov för att behålla hälsan. Ny idrottsfysiologisk forskning, med professorerna Erik Hohwü och Per-Olof Åstrand i spetsen, lyckades omkullkasta de lingska teorierna. De nya principerna för ämnet var att motionera minst 30 minuter tre gånger per vecka. Annerstedt skriver att: ”gymnastiklärarnas huvuduppgift blev att försöka få eleverna att svettas” (Annerstedt 2001:104). Den senaste stora förändringen har

varit introducerandet av mer bollsport inom ämnet gymnastik. Dessutom ska undervisningen vara könsintegrerad. Sedan mitten av 1990-talet fram till idag har hälsoperspektivet tagit en central roll i ämnet. Detta beror mycket på de höga kostnaderna för sjukvården i samhället och rapporter om ökad vikt hos barn i skolåldern. En produkt av detta nya perspektiv är en utökning i ämnet från 460 till 500 timmar för grundskolebarn, skriver Annerstedt (2001). Däremot konstaterar Eriksson (1996) att dagens friluftsverksamhet är på nedgång. Bland annat får idrottslärarna inte ersättning för friluftsdagar och avsatt tid är inte garanterad. Han anmärker att friluftsdagarna till och med helt har gått förlorade på vissa skolor. Dessutom ser Annerstedt *en* svårighet i att tidsmässigt jämföra dagens läroplaner *med* tidigare på grund av olika utformning. Rent hypotetiskt kan man idag ha fler timmar i idrott och hälsa än vad man hade i Lgr 80. I praktiken tycks det likväl som de flesta skolor snarare väljer att reducera ämnet än att ge det fler timmar (Eriksson 1996; Annerstedt & Patriksson 1997).

4.1.4 Sammanfattning av historisk genomgång av idrott i skolan

I enighet med Annerstedt (2001:106-107) sammanfattar vi ämnets historia i sju olika faser:

1. "Etableringsfasen 1813-1860". Tankarna började ta form genom filosoferna Locke och Rousseau. De förespråkade mindre stillasittande och en mer fysiskt aktiv uppfostran. Man ville minska teoriämnenas omfattning i uppfostran och använda sig mer av praktiska ämnen och fysisk fostran.
2. "Militära fasen 1860-1890". Oro i Europa, ledde till att försvarsintresset ökade. Speciellt ville man införa vapenövningar, då man ansåg att det fanns behov av en stark försvarsmakt i Sverige. I 1820 års skolordning fastställde man till slut att gymnastik skulle vara ett obligatoriskt ämne.
3. "Stabiliseringsfasen 1890-1912". Ämnet lydde under den Lingska gymnastikens principer. I 1905 års läroverkstadga användes för första gången formuleringarna "gymnastik, lek, och idrott". Dessutom betonades det karaktärsutformande målet med den fysiska fostran. Idrottsdagarna användes i första hand till träning inför militärtjänst, där olika vapenövningar ingick i undervisningen.
4. "Brytningsfasen 1912-1950". Första stadiet av anpassning av Linggymnastik till skolbarnen skedde i början av 1900-talet, även om lingianerna ansträngde sig för att hindra i förskolestadgan från 1921 kan vi för första gången läsa om ergonomiundervisning.
5. "Fysiologiska fasen 1950-1970". Ny idrottsfysiologisk forskning, med professorerna Erik Hohwü och Per-Olof Åstrand i spetsen, lyckades omkullkasta de lingska teorierna.
6. "Osäkerhetsfasen 1970-1994". Målsättningen för ämnet idrott breddades samtidigt som timantalet minskades. Bland annat framhölls vikten av individualisering och ämnet skulle köns- och handikappanpassas. Oro bland idrottslärare spreds då information läcktes fram angående ett förslag att lägga ner ämnet.
7. "Hälsofasen 1994-?". Sedan mitten av 1990-talet fram till idag har hälsoperspektivet tagit en central roll i ämnet. Detta beror mycket på de höga kostnaderna för sjukvården i samhället och rapporter om ökad vikt hos barn i skolåldern.

Den väg idrottsämnet kommer att ta i framtidens skola är enligt Annerstedt (2001) nära förknippad med vilka intressegrupper som kommer att påverka ämnet och varhän idrottslärarna vill ställa färd. För att få uppmärksamhet bland alla aktörer som är involverade i ämnets framtid ska argumenten framföras på ett övertygande sätt. "Hälsa är en folkhushållningsfråga. Värdet av befolkningens hälsa kan översättas i nationalekonomiska termer" (Palmlblad & Eriksson, 1995:148).

4.2 Tidsskrift i Gymnastik och Idrott (1991-1994)

Tidsskrift i Gymnastik och idrott (TiG) är en facklig tidsskrift. TiG är troligen en av världens äldsta tidsskrifter för idrott. Den grundades 1874. Debatter och artiklar i TiG är från direkt berörda personer inom området idrott och hälsa. Den utkommer 10 gånger per år och når majoriteten av dem som arbetar med ämnet. Vi har valt att presentera och summera ett urval av artiklar i TiG. Vi har begränsat oss till årgångarna 1991-1994 för att se vad det fanns för tankar och idéer i samhället utanför politikens inre kretsar angående skapandet av Lpo94 och Lpf94. Nedan presenterar vi en sammanfattning av de artiklar och tankar som vi såg som mest relevanta för vårt examensarbete.

4.2.1 TiG 1991 nr: 1

10 stycken olika aktörer skriver i numret angående skolministern Göran Perssons förslag på att göra ämnet idrott frivilligt i gymnasieskolan. Man vänder sig bland annat till riksdagens ledamöter, till skolledarna i Sverige, samt till skolminister Göran Persson. Alla artiklarna tar upp vikten av att idrotten får behålla sin status som obligatoriskt ämne. Ingrid Eliasson ordförande i Svenska Gymnastikläraresällskapet menar att om ämnet blir frivilligt, så kommer de elever som behöver det bäst istället att välja bort ämnet. Göran Patriksson, professor i idrottspedagogik och ordförande i Svensk förening för beteendevetenskaplig idrottsforskning, skriver att det inte finns några skäl till varför just idrottsämnet skall undantas från obligatoriet, eftersom det är det enda ämnet i skolan som är direkt hälsoinriktat och kopplat till samhällets förebyggande hälsovård. Alla artiklarna innehåller mer eller mindre vetenskapligt underbyggda argument, som understryker att ämnet är viktigt att behålla.

4.2.2 TiG 1991 nr: 3

De flesta artiklarna uttrycker glädje åt att skolminister Göran Persson har låtit idrottsämnet vara kvar som obligatoriskt ämne. Men man tar även upp oro kring att förslaget kom på tal överhuvudtaget. Ämnet får vara kvar som obligatoriskt, men antalet timmar reduceras kraftigt. Detta menar Ingrid Eliasson, ordförande i Svenska Gymnastiksällskapet, saboterar inte bara idrottsämnet utan hotar även vår folkhälsa.

4.2.3 TiG 1992 nr: 8

Alla artiklarna i denna utgåva handlar i stort sett om samma sak, reaktionerna kring förslag till ny kursplan i idrott och hälsa. Här presenteras Läroplanskommitténs tankar bakom förslaget. I förslaget reduceras antalet idrottstimmar från dåvarande 501 klocktimmar till 390 inom

grundskolan. I gymnasieskolan blir undervisningstiden för ämnet ca 40 minuter i veckan i alla årskurser och i alla program. Enligt Annerstedts artiklar i numret så slaktas idrottsämnet. ”Det förefaller ofattbart hur man kan presentera ett förslag som i det närmaste raderar ut det enda skolämne som utvecklar barnens hälsa, samtidigt som man diskuterar åtgärder mot stigande sjukvårdskostnader, mot dålig arbetsmiljö, mot belastningsskador etc.”(Annerstedt, 1992:4) . Han uppmanar samtliga idrottslärare att reagera omgående och med stor kraft.

4.2.4 TiG 1992 nr: 9

I detta nummer presenteras en rad olika tidningsartiklar, alla med samma budskap: nedskärningen som hotar idrottsämnet. Alla artiklarna pekar åt samma håll, att minskningen av antalet timmar i ämnet, ses som något mycket negativt. Ett urval av tidningsrubriker är: ”Riksdagen vet inte vad varje barn behöver”, ”Hoppa upp från sofflocket...!”, ”Ska ämnet idrott utrotas?”, ”Ett livsfarligt förslag”. Under debattsidan skriver en av debattörerna, Jan Karlsson, ett öppet brev till skolminister Beatrice Ask. Här kritiserar han hårt förslaget till minskning av idrottsämnet och menar att en ungdom utan fysisk och psykisk ork, inte kommer att ha förmåga att inhämta de teoretiska kunskaperna. De kunskaper som står högst på skolministerns prioriteringslista.

4.2.5 TiG 1992 nr: 10

De negativa reaktionerna angående förslaget att reducera timplanen för idrotten fortsätter. Här presenteras också en internationell forskarprotest mot nedskärningar i idrottsämnet. Denna protest visar att det blivit något av en trend att skära ner ämnet inte bara i Sverige, utan också i Europa. Att detta är oacceptabelt fastslås i en deklaration som i november 1992 antogs av en vetenskaplig kommitté i Europarådet. Protesten tar upp den ökande ohälsan bland barn och unga och man skriver att två till tre timmar i idrottsämnet inte räcker till för att motverka dessa negativa tendenser. I stället pekar man på försök i skolor, där man utökat antalet timmar i idrott, vilket bidragit till bättre skolresultat och ökat välbefinnande. En nedskärning av ämnet står då i klar motsats till den deklaration som ministerrådet antog om skolämnets betydelse för elevernas hälsa.

4.2.6 TiG 1993 nr: 1

I detta nummer riktar vi uppmärksamheten på en artikel angående ”Skola för bildning”. Denna artikel är skriven av Bo Berglund, docent och ordförande i Svensk Idrottsmedicinsk Förening samt representant för Svenska Läkaresällskapets sektion för idrottsmedicin. Här tar man upp den positiva betydelsen av fysisk aktivitet för vår hälsa och vårt välbefinnande. Man visar även på att fysisk aktivitet idag är ett naturligt inslag i det förebyggande hälsoarbetet och att den används som behandling vid en del sjukdomstillstånd. Det centrala budskapet man vill visa är alltså att idrott och fysisk aktivitet kan betraktas som medicin, som har en central roll i de åtgärder som samhället gör för att förbättra folkhälsan. Med detta i åtanke finner författaren det mycket förvånande att det kommer ett betänkande från utbildningsdepartementet om att minska idrotten i skolan. Dessutom sker det i övrigt stora samhällsatsningar på friskvård, flera arbetsplatser erbjuder fysisk aktivitet till sina anställda för att minska sjukskrivningar och statsmakterna skapar nya tjänster som skall stimulera till avancerad forskning i idrottsmedicin. Alltså står förslaget till att minska antalet timmar i idrottsämnet i skolan i total motsats

till andra samhälleliga insatser för att förbättra folkhälsan. Avslutningsvis lyfter man fram ämnets betydelse ur medicinsk synpunkt. Åtgärderna bör enligt artikeln, med hänsyn till de argument man lagt fram, vara att istället öka antalet obligatoriska timmar i idrottsämnet.

4.2.7 TiG 1993 nr: 10

Under debattsidan i detta nummer finner vi en artikel som skiljer sig en del ifrån det tidigare presenterade materialet. Jan ”Bobby” Strandberg skiljer sig från den övriga debatten om hur negativ en nedskärning av idrottsämnet skulle vara. Istället menar han att vi måste stanna upp och mana till eftertanke kring förslaget. Han lyfter till exempel fram frågor som: är inte dagens idrottsundervisning starkt prestations- och tävlingsinriktad? Har vår undervisning blivit en dålig kopia av idrotten utanför skolan? Artikeln pekar även på att många fortfarande kallar ämnet för gymnastik, kanske på grund av att man har tappat kontakten med skolans värld och på så sätt inte upplever att idrotten faktiskt har ändrat karaktär. Artikeln ifrågasätter mycket av den undervisning som idag bedrivs i idrott och hälsa på många skolor. Avslutningsvis lägger författaren fram en del punkter om hur han anser att det borde få vara, som till exempel: Alla skall bedömas utifrån sina möjligheter, låt hälsa och idrott gå hand i hand, låt eleverna själva utvärdera och ”betygsätta”.

4.2.8 TiG 1994 nr: 5

Avslutningsvis vill vi presentera en artikel som i likhet med vårt arbete vill belysa vad högre uppsatta personer anser om idrottsämnet och hur det påverkar undervisningen. Bakgrunden till denna artikel är nedskärningarna inom idrottsämnet trots den massiva kritiken från kompetenta inom området. Författarna har i sitt arbete valt titta på ”Skolledares inställning till idrottsämnet”.

Anledningen till att man valt skolledare menar författarna är på grund av att man ville ha resultat som speglar verkställighetsnivån. För övrigt skriver man att skolledaren är den person med det yttersta ansvaret för att läroplanen och så även kursplanen efterlevs.

Författarna presenterar sedan det resultat man fått fram genom enkäter med ett antal skolledare.

4.2.9 Sammanfattning av TiG:

De artiklar som vi har valt att lyfta fram kan till stor del sammanfatta innehållet i tidskriften under perioden 1991-1994.

Regeringen hade under denna period lagt fram förslag på att ändra kursplanen. I initiativbetänkandet från utbildningsdepartementet finns tankar om att minska antalet timmar i idrott. Detta väcker stark kritik hos många i samhället. Främst är det aktiva inom skolan som reagerar negativt på förslaget men också sjukgymnaster, läkare och andra arbetsgrupper går emot förslaget som Utbildningsdepartementet lagt fram.

4.3 Motioner 2000/01-2007/08

De motioner som presenteras nedan är hämtade från riksdagens hemsida där vi för att begränsa sökningen har använt tre sökord samtidigt: idrott, skola och timmar,. Sökningen gjordes (2007-11-19). Vi har sammanfattat och sammanställt motionerna årsvis. För tydlighets skull står antal motioner, motionsnummer och författare till varje motion under årsrubrik. För att läsa hela motioner följ webbadress efter varje motion. Vi börjar först med de senaste för att gå tillbaka i tiden till år 2000.

4.3.1 Motioner 2007/08

Antal motioner: 1

Motion 2007/08:Ub235 2006/07 av Mats G Nilsson (m) (Webbadress 1)

Mats G Nilsson från moderaterna skriver i motionen om att det är av yttersta vikt att skolan lägger grunden för ett sunt leverne och fysisk aktivitet. Han menar även att arbetslivets höga ohälsotal delvis kan ha sin förklaring i bristen på motion i skolan. ”Under nio läsår är det obligatoriskt med 500 timmars idrott och hälsa. Sverige tillhör därmed de länder som garanterar minst tid till skolidrott i Europa. Till detta kommer elevens val, 382 timmar, och skolans val, 600 timmar, som kan användas till hälsa och idrott. Detta upplägg innebär att det ser mycket olika ut på de svenska skolorna. Det innebär också att det ser väldigt olika ut mellan eleverna på en och samma skola. De som inte idrottar på fritiden och därmed är i störst behov av skolidrotten tenderar att vara de som idrottar minst även i skolan”. (Mats G Nilsson). Enligt Mats fungerar inte skolgymnastiken. De passiva barnen ser idrottstimmen som något ångestfullt. Han menar att vi måste omvärdera och fördjupa begreppet idrott och hälsa. Att göra idrotten mer tillgänglig och okomplicerad är önskvärt. Ökat antal timmar ses som positivt, men endast om en ny inriktning tas fram som kan höja kvaliteten och tillgängligheten för eleverna.

4.3.2 Motioner 2007/06

Antal motioner: 2

Motion 2006/07:Ub366 av Gunnar Sandberg och Lars U Granberg (s) (Webbadress 2)

Motion 2006/07:N341 av Ann-Kristine Johansson m.fl. (s) (Webbadress 3)

Båda motionerna kommer från Socialdemokraterna. Den ena motionen tar upp hur viktig idrotten och sporten är för samhällets tillväxtkraft. Idrotten och sporten finns överallt, i idrottsföreningar, skolan, inom forskning och i näringslivet. Den andra motionen riktar sig mer åt idrotten i skolan. Man menar att ett förebyggande arbetssätt vad det gäller den växande ohälsan i Sverige måste börja redan i förskolan. Trots att skolan sedan 10 år tillbaka har möjlighet att förstärka idrottsämnet och profilera mot hälsa, är det få som har gjort verklighet av detta. Att öka timplanen för idrott och hälsa är ett oavvisligt krav enligt denna motion. Här skriver man att skolan är den absolut viktigaste arenan för att främja hälsan varpå man vill se ett centralt beslut om att öka till minst tre timmar idrott och hälsa i veckan för både grund- och gymnasieskolan. Det krävs utbildade pedagoger i ämnet eftersom det är ett kunskaps- och bildningsämne. På många håll har det blivit minskade resurser till skolhälsovården men ökade resurser till skolan. Dessa vill man även att skolhälsovården ska få ta del av. Avslutningsvis anser man det vara nödvändigt att en långsiktig handlingsplan för att öka den fysiska aktiviteten och minska stressen i skolan, på fritiden och senare även i arbetslivet snarast arbetas fram.

4.3.3 Motioner 2005/06

Antal motioner: 2

Motion 2005/06:Kr281 av Kent Olsson m.fl. (M) (Webbadress 4)

Motion 2005/06:Kr373 av Kenneth Lantz m.fl. (Kd) (Webbadress 5)

Både Moderaterna och Kristdemokraterna tar i sina respektive motioner upp hur viktigt det är att ungdomar i skolan får mer fysisk aktivitet. De pekar också på att Sverige ligger i botten i Europa, när det gäller att satsa på ämnet idrott och hälsa i skolan. Här vill moderaterna se fler skolor med en uttalad idrottsprofil, detta för att markera hur viktigt ämnet är. Utbyggnad av lokala idrottsgymnasier och större samverkan med regionala idrottsgymnasier är andra viktiga aspekter enligt Moderaterna. Kristdemokraterna tar upp idrottsrörelsens betydelse för folkhälsan och skriver att en större samverkan mellan idrottsrörelsen och skolan skulle ge ny energi till skolidrotten och samtidigt locka fler ungdomar till att idrotta på fritiden. Kd tycker att det skall erbjudas någon form av fysisk aktivitet varje dag och då inte enbart i ämnet idrott och hälsa, utan även i andra ämnen, samt även på raster och håltimmar. Den ekonomiska aspekten är något som Kd tar upp och menar att idrottsrörelsen bidrar till breddidrott, en verksamhet med stort utbud som involverar många människor och bidrar till välbefinnande samt mindre sjukdomar. Denna friskvård sparar stora summor för svensk sjukvård varje år. Båda partierna lyfter vikten av högre forskning och utbildning inom ämnet. Kd menar att detta är en förutsättning för idrottens utveckling. Man anser att frågan om idrottens betydelse för integration är extra viktig. Moderaterna menar att forskning och mer utbildning är nödvändig för att kunna möta de myter och frågor som finns i samhället på ett professionellt sätt.

4.3.4 Motioner 2004/05

Antal motioner: 4

Motion 2004/05:Kr355 av Kenneth Lantz m.fl. (kd) (Webbadress 6)

Motion 2004/05:Kr365 av Lennart Kollmats m.fl. (fp) (Webbadress 7)

Motion 2004/05:Ub258 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) (Webbadress 8)

Motion 2004/05:Ub480 av Inger Davidson m.fl. (kd) (Webbadress 9)

Av de fyra motionerna under 04/05 är två stycken från Kristdemokraterna och två stycken från Folkpartiet. Gemensamt för alla motionerna är att alla önskar se en ökning av idrott och hälsa i skolan. Folkpartiet anser att idrottsrörelsen borde få utgöra en större och viktigare resurs för skolan vad det gäller bredd och utbud under lektioner i idrott och hälsa. Man tycker också att det är positivt att man har skrivit in att skolan skall erbjuda regelbunden fysisk aktivitet inom ramen för skoldagen i läroplanerna, men att detta avsnitt kan göras tydligare. Här vill man även att det skall framgå att varje elev ska garanteras minst två timmar fysisk aktivitet i veckan. Kristdemokraterna tar i sina motioner upp att man vill avskaffa den nationella timplanen. Detta för att ge skolorna en bättre möjlighet till större profilering. Man pekar på ett försök som pågår i 79 kommuner där man jobbar utan timplan, med kursplaner som styrdokument, vilket har gett positiva resultat. Kd menar att ett sådant arbetssätt bidrar till större hänsynstagande för enskilda elevers behov samt en mer sammanhängande undervisning.

4.3.5 Motioner 2003/04

Antal motioner: 2

Motion 2003/04:Ub459 av Birgitta Carlsson och Annika Carlsson (c) (Webbadress 10)

Motion 2003/04:Kr385 av Gunilla Tjernberg m.fl. (kd) (Webbadress 11)

Motionerna är från Centerpartiet samt Kristdemokraterna. Centerpartiet tar upp hur viktigt det är att vi fortsätter att kämpa för att ge ämnet idrott och hälsa mer plats i skolan. Att man inte ska ta det som självklart bara för att det vid den senaste förändringen i läroplanen infördes att "skolan skall sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen" (Ipo94). Skolan spelar en stor roll när det gäller att vara med att lägga grunden för barns och ungdomars vanor och levnadsmönster. Kristdemokraterna vill se en ökning av idrottsutövandet och ger exemplet att skolor ska ha som målsättning att kunna erbjuda minst en fysisk aktivitet om dagen. Man ser ekonomiska vinster i att göra en insats idag vilket kommer att resultera i bättre folkhälsa i framtiden, vilket kommer att bidra till lägre sjukvårdskostnader. Man ser mycket positivt på försök som görs i vissa kommuner att öka antalet idrottstimmar.

4.3.6 Motioner 2002/03

Antal motioner: 6

Motion 2002/03:Ub480 av Sven Bergström och Birgitta Sellén (c) (Webbadress 12)

Motion 2002/03:Ub383 av Helena Zakariasén och Ann-Kristine Johansson (s)
(Webbadress 13)

Motion 2002/03:Kr368 av Gunilla Tjernberg m.fl. (kd) (Webbadress 14)

Motion 2002/03:Ub276 av Catharina Elmsäter-Svärd (m) (Webbadress 15)

Motion 2002/03:Ub224 av Ola Sundell (m) (Webbadress 16)

Motion 2002/03:Ub216 av Rolf Gunnarsson (m) (Webbadress 17)

En motion är från Centern, en från Socialdemokraterna, en från Kristdemokraterna och tre stycken från Moderaterna. Centerpartiet skriver om den växande ohälsan, som kostar det svenska samhället hundratals miljarder varje år. I skolan har idrotten minskat stadigt under den senaste 10-års perioden, B- kursen i idrott och hälsa på gymnasiet är borttagen, vilket ger genomsnittligt mindre än en timme idrott i veckan under tre år. Centerpartiet har länge påtalat vikten av mer fysisk aktivitet och ser tydligt vilka positiva effekter det ger även på det övriga skolarbetet. Man säger att trots många löften under valrörelsen har inga förslag aviserats om mera idrott i skolan under de inledande veckorna i riksdagen.

Socialdemokraterna tar också upp oron kring den växande ohälsan bland barn och ungdomar. Liksom centerpartiet lägger man fram de positiva effekterna som fysisk aktivitet har på de teoretiska ämnena, så som bättre stresstolerans, bättre koncentrationsförmåga och bättre inlärningsförmåga. Barn som får vara fysiskt aktiva i ung ålder, fortsätter oftast att vara det även som vuxna. Därav menar man är det av stor vikt att vi kan erbjuda mer fysisk aktivitet i skolan.

Kristdemokraternas motion pekar på att den fysiska aktiviteten ska genomsyra all verksamhet i skolan och man vill se ett ökat samarbete mellan skolan och idrottsrörelsen. Man lägger också fram argumenten om hur fysisk aktivitet påverkar inlärningsförmågan positivt.

Moderaternas tre motioner innehåller alla alarmerande uppgifter om barns och ungdomars växande ohälsa. Man vill här se mer gränsöverskridande arbete mellan ämnena, för att få in mer fysisk aktivitet naturligt under skoldagen. En motion trycker extra på att antalet timmar för elevens val och skolans val ska läggas mer på idrott och hälsa. Man menar att forskningen antyder att fysisk aktivitet inom förskola och skola är både viktig och nödvändig för att ge en allsidig mental och kroppslig uppfattning. Den sista motionen från moderaterna anser att det

måste till fler schemalagda timmar i ämnet idrott och hälsa och att ämnet ska vara obligatoriskt. Man föreslår att det ska finnas minst tre till fem timmar idrott och hälsa per vecka. Man lägger också fram att trots att regeringen har sagt att det är viktigt att ungdomen rör mer på sig, detta dock efter påtryckning från media, så har inga extra resurser satts in.

4.3.7 Motioner 2001/02

Antal motioner: 12

- Motion 2001/02:Ub484 av Ola Sundell (m) (Webbadress 18)
- Motion 2001/02:Ub464 av Carl Fredrik Graf (m) (Webbadress 19)
- Motion 2001/02:Ub382 av Kent Olsson (m) (Webbadress 20)
- Motion 2001/02:Ub320 av Catharina Hagen (m) (Webbadress 21)
- Motion 2001/02:Ub312 av Catharina Elmsäter-Svärd (m) (Webbadress 22)
- Motion 2001/02:Ub250 av Elizabeth Nyström och Anders G Högmark (m) (Webbadress 23)
- Motion 2001/02:Ub202 av Rolf Gunnarsson (m) (Webbadress 24)
- Motion 2001/02:Ub446 av Alf Svensson m.fl. (kd) (Webbadress 25)
- Motion 2001/02:Kr428 av Dan Kihlström m.fl. (kd) (Webbadress 26)
- Motion 2001/02:Ub293 av Maria Larsson och Ragnwi Marcelind (kd) (Webbadress 27)
- Motion 2001/02:Ub346 av Peter Pedersen m.fl. (v) (Webbadress 28)
- Motion 2001/02:Ub245 av Sven Bergström och Åke Sandström (c) (Webbadress 29)

Av årets 12 motioner kommer sju stycken ifrån Moderaterna, tre stycken från Kristdemokraterna, en från Vänsterpartiet och en från Centerpartiet. Moderaterna vill se ett ökat samarbete mellan skolan och idrottsrörelsen. Detta för att skapa ett större utbud av olika aktiviteter och sporter i ämnet idrott och hälsa. Man skriver också att nedskärningen av antal veckotimmar för idrott och hälsa, är ett förslag som i perspektiv av beprövad vetenskap och pedagogisk erfarenhet verkar obegripligt. Alla motioner från moderaterna tar upp de alarmerande siffrorna kring barns ohälsa. De barn som är mest inaktiva i skolan är också de som är mest stillasittandes på fritiden och därför de barn som behöver idrotten mest, menar moderaterna. Det skulle vara till stor hjälp om skolan kunde stötta med mer obligatorisk fysisk träning. Om timplanerna kommer att avskaffas med motiveringen att barn behöver olika tid på sig att nå samma kunskapsmål, så måste synen på idrott vara en annan. God kondition kräver ett visst antal timmar av regelbunden träning och kan inte jämföras med rena kunskapsmål så som i språk eller matematik. Moderaterna vill se fler införda obligatoriska timmar med fysisk träning i skolan.

Kristdemokraterna vill också se ett ökat samarbete mellan skolan och idrottsrörelsen. Man tar också upp idrottens plats i skolan ur ett historiskt perspektiv och menar att det är alarmerande uppgifter att skolidrotten har minskat kraftigt, samtidigt som ohälsan bland barn och ungdomar blir allt större. Man anser att skolans praktiska ämnen skall få en mer framskjuten plats eftersom en blandning mellan teori och praktik ger stimulans och omväxling under skoldagen.

Vänsterpartiet tar upp dilemmat med brist på fysisk aktivitet för barn, samt att fokus ligger på antalet timmar. Man menar att fler antal timmar med idrott och hälsa inte hjälper om ett ökande antal elever väljer att inte delta. Man pekar på att det finns en rad olika undersökningar, som visar stora skillnader mellan olika skolor i olika kommuner vad det gäller att kunna stimulera barns och ungdomars fysiska rörelse i skolan. Skolans val kan användas mer strategiskt, så att alla elever, inte bara de idrottsintresserade, får ta del av idrotts- och motionsakti-

viteter utöver de vanliga idrottslektionerna. Vänsterpartiet skriver att det finns ett stort utrymme för lokala initiativ, som långsiktigt säkert är mer effektiva än centralt fattade detaljbeslut.

Centerpartiet tar liksom Moderaterna upp hur idrotten får allt mindre utrymme i skolan. Man visar att enligt alla sakkunniga är det en nyckelfråga att ge mer plats för fysisk aktivitet i både skola och arbetsliv, för att kunna motverka ohälsa. Centerpartiet menar att det bästa vore om det fanns möjlighet till minst en timme fysisk aktivitet om dagen. Detta skulle inte bara påverka hälsan positivt, utan säkerligen även de övriga studieresultaten. Avslutningsvis skriver man att alla barn och ungdomar borde garanteras rätten till minst tre timmar idrott i både grund- och gymnasieskolan.

4.3.8 Motioner 2000/01

Antal motioner: 6

Motion 2000/01:Ub806 av Ewa Larsson m.fl. (mp) (Webbadress 30)

Motion 2000/01:Kr539 av Lennart Kollmats m.fl. (fp) (Webbadress 31)

Motion 2000/01:Ub307 av Carl Fredrik Graf (m) (Webbadress 32)

Motion 2000/01:Ub229 av Catharina Hagen (m) (Webbadress 33)

Motion 2000/01:Ub316 av Alf Svensson m.fl. (kd) (Webbadress 34)

Motion 2000/01:Ub239 av Lennart Daléus m.fl. (c) (Webbadress 35)

Två av årets motioner kommer från Moderaterna. Miljöpartiet, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet har vardera en motion. Moderaterna tar bland annat upp att vi inte har råd att medicinera bort fetma, utan vi måste ha en förebyggande strategi. Där spelar skolan en viktig roll, inte bara för att minska riskerna för den enskilde och kostnaderna för samhället som en följd av övervikt. Förutom detta även för att öka livskvaliteten för den enskilde individen. Moderaterna anser att målet bör vara att ungdomar under skoltiden och utanför skolan ägnar tre till fyra timmar åt någon form av motion i veckan. Föräldrarna bär ansvaret för barnens fostran, men skolan skall vara med och stötta bland annat genom fysisk aktivitet.

Miljöpartiet understryker en annan viktig del i idrottsämnet. I studier visar man på varför elever beviljas frånvaro från idrotten. Den största delen visar sig vara av medicinska skäl och då främst på grund av övervikt. De flesta som beviljas frånvaro är flickor och miljöpartiet ställer sig frågande till hur skolorna utformat innehållet i ämnet idrott och hälsa då de menar att det främst riktar sig till pojkar. Man ställer sig också frågan om skolorna inte anser att överviktiga barn ska motionera?

Folkpartiet framhäver i sin motion vikten av att göra idrottsämnet brett och varierat. Idrotten i skolan ska främst bestå av olika former för fysisk aktivitet och hälsoarbete och mindre av tävlingsinriktade aktiviteter. Idrotten ska vara tillgänglig även för barn och ungdomar som inte vill tävla.

Kristdemokraterna menar att praktisk och teoretisk förmåga måste värderas lika, om skolan blir alltför teoretisk kommer det att hämma inläringen för många elever. Att få använda alla sinnen stimulerar till en god inläring och en bättre självkänsla. Kristdemokraterna vill således se en mer framskjuten plats för de praktiska ämnena i skolan.

Centern påvisar vikten av motion och goda kostvanor som ett hälsoförebyggande medel för att minska sjukdomar som är relaterade till bristande motion. Man tar också upp minskningen av idrottstimmar i samband med lpo94. 1997 föreslog dock regeringen en ökning av antalet

timmar i idrott och hälsa från 460 till 500 för hela grundskolan, detta som en effekt av flertalet riksdagsmotioner däribland från Centerpartiet.

4.4 Internationella argument för ämnet idrott och hälsa

(Webbadress 36-39)

Vi vill även lite kort belysa vad som diskuteras kring idrottsämnet internationellt. Detta eftersom Sverige ingår i EU och därför påverkas och influeras av beslut, tankar och idéer inom Europeiska Unionen.

I en artikel på Europaparlamentets hemsida finner vi rubriken ”Europaparlamentets recept för ett hälsosammare Europa”. Artikelnen är skriven 2007-02-09 och tar upp de åtgärder som parlamentet vill göra för att förebygga övervikt, fetma och kroniska sjukdomar. Europaparlamentets recept är att uppmuntra till hälsosamma dieter och fysiska aktiviteter och detta i synnerhet inom skolan. Ledamöterna uppmanar till att kommissionens engagemang kring arbetet mot fetma och kostrelaterade sjukdomar skall betraktas som en politisk prioritet för EU och dess medlemsländer.

Europaparlamentet presenterar tio punkter för ett mer hälsosamt och friskt Europa:

- Att fetma ska erkännas som en kronisk sjukdom i syfte att undvika alla former av stigmatisering och diskriminering
- Att medlemsstaterna ska utreda hur man kostnadseffektivt skulle kunna ingå partnerskap mellan hälsovården och näringslivet
- Att åtgärder för att förebygga och övervaka fetma bör sträcka sig över hela livet, från fosterstadiet och upp till hög ålder
- Att medlemsstaterna ska erkänna att kostupplysning och hälsofostran från en mycket tidig ålder spelar en nyckelroll vid förebyggandet av övervikt och fetma
- Att skolan är den plats där barn tillbringar den största delen och skolmiljön måste därför uppmuntra barnen till att utveckla sin smak
- Att skolor ska få tillräckliga resurser för att kunna erbjuda barnen färsk mat
- Att medlemsstaterna bör uppmuntras att se till att skolbarnen har tillräckligt med utrymme för idrott och fysisk aktivitet i skolmiljön
- Att TV-reklamkampanjer för livsmedel som endast riktar sig till barn bör hanteras på EU-nivå genom översynen av direktivet Television utan gränser
- Att nya former av reklam till barn, såsom textmeddelanden till mobiltelefoner, dataspel och sponsring av lekplatser inte heller bör undantas från dessa överväganden
- Att införa en näringsmärkning av livsmedel och drycker är ett steg i rätt riktning

(Webbadress 38)

I Strasbourg hölls den 12-15 november 2007 ett plenarsammanträde där ”idrottens roll i utbildning” var en av punkterna. Där presenterades bland annat ett initiativbetänkande från utskottet för kultur och utbildning genom Pál Schmitt Ungern. I initiativbetänkandet som lades fram och diskuterades 2007-11-12 ansåg man att idrotten bör vara obligatorisk och omfatta minst tre idrottslektioner i veckan. I debatten kring betänkandet pekade man på den alarmrande ökningen av fetma bland ungdomar inom Europa som visades i en studie från utskottet för kultur och utbildning. Man diskuterade vikten av att röra sig regelbundet och att god form bör uppmuntras av skolorna eftersom det även påverkar barns mentala utveckling positivt.

Initiativbetänkandet antogs 2007-11-13 med 590 röster för, 56 röster emot och 21 nedlagda röster. Europaparlamentet uppmanar i betänkandet medlemsstaterna att kunna garantera minst tre idrottslektioner per vecka, men vill också att skolorna strävar efter att överstiga denna lägsta gräns. Medlemsstaterna och de behöriga myndigheterna uppmanas också att lägga större tonvikt på hälsa och friskvård i skolornas utbildningsprogram. Man vill också se att ämnet garanteras samma status som skolans övriga ämnen.

Det finns också rekommendationer från ledamöter, att EU:s strukturfond skall användas för att bygga och förbättra anläggningar för skolidrott och annan idrott i missgynnade områden. Parlamentet understryker att skolidrotten är det enda ämnet i skolan som syftar till att ge barn och ungdomar en hälsosam livsstil och som även fokuserar på barn och ungdomars fysiska och mentala utveckling.

I tidskriften *Idrott och kunskap nr 6 2007* kan man i artikeln ”motion varje dag i skolan” läsa om hur Portugal som ordförandeland i EU just nu driver frågan om daglig fysisk aktivitet på skolschemat. I artikeln presenteras en gymnasieskola i Stockholm som i enlighet med Portugals tankesätt har utformat ett koncept där grundidén är att alla elever skall röra sig varje dag. Man har förutom 3-4 timmars schemalagd idrottsundervisning även tillgång till närliggande idrottsanläggningar så som rackethallar och Friskis och svettis. Gymnasiet vänder sig till både elitidrottare och vanliga motionärer.

5. METOD

I detta kapitel redovisas den process som har följts i framställandet av vår uppsats. Stukat (2005), *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap* har huvudsakligen använts som referens vid skrivandet av uppsatsen. Frågorna Hur?, Vilka?, och Varför? angående vårt arbete besvaras nedan.

5.1 Val av ämne

Vår idrottsliga bakgrund och det faktum att vi ska bli idrottslärare, gjorde oss intresserade av ämnet. Internet sökningar gjordes för att hitta inspiration och idéer till vårt arbete. Google användes som sökmotor. Flera tänkbara ämnen att skriva om hittades och efter rådgivning och diskussioner med vår handledare bestämde vi oss för att skriva om ämnet idrott och hälsas framtid. En senare sökning inom ämnet resulterade i att det inte fanns någon forskning som tog upp vilka tankar riksdagspolitikerna hade kring ämnet. Detta gjorde det mer intressant och relevant för oss att rikta vårt arbete till riksdagsnivå.

5.2 Val och genomförande av metod

Vår metod bestod av en enkät. Efter övervägande ansågs detta var det lämpligaste sättet att insamla den information som behövdes för att kunna genomföra vår undersökning. På grund av att det varken fanns resurser dels i pengar eller tid att personligen träffa respondenterna i Stockholm, vilket hade varit det optimala, valde vi att skicka en enkät i mejlform med öppna frågor till alla riksdagspartier på både lokal- och riksnivå.

Forskning och litteratur av relevans söktes. Dock fanns det inte så mycket inom området. För att kunna se mönstret över de förändringar som idrottsämnet har genomgått under historiens gång, gjordes en historisk litteraturgenomgång. Böcker, läroplaner och allmänna dokument, som stadgar, förordningar, etc har använts i arbetet. Det som vi tyckte var relevant presenteras under historisk litteraturgenomgång. För att få en överblick av ämnets nuläge undersöktes de förslag som de olika rikspartierna har presenterat för riksdagen i form av motioner. Vår metod kan sägas falla under det som kallas ideografiska metoden. Det vill säga beskrivande av det säregna, det singulära, det enskilda, utan generella slutsatser. Vi vill åstadkomma en erfarenhetsgrundad slutledning och därför kan vår metod också ha induktiva drag. Genom granskning av motioner och enkätsvar söktes konsekvenser som dessa kan leda till. T.ex. nya läroplaner, sänkta/utökade timmar för ämnet, etc.

För att förenkla för läsaren har vi valt att använda oss av (webbadress + nr) i texten som kopplats till den fullständiga webbadress i referenslista.

5.3 Val av undersökningsgrupp

Avsikten med detta avsnitt är att presentera de urval som gjorts i vår uppsats. Syftet är att urvalet är så representativt som möjligt, så att frågeställningarna besvaras.

Första urvalet gjordes genom att välja endast de partier som är representerade i riksdagen. Anledningen till detta är att det är de som beslutar hur de svenska skolorna ska utformas. Det är också i stor del de som är representativa för vad svenska folket tycker angående våra frågor.

Det andra urvalet som gjordes var att avgränsa oss till att redovisa motioner från och med år 2000 och framåt. Orsaken till urvalet var att under detta tidsspann har två olika regeringar suttit vid makten. Vi ville se om det fanns någon skillnad i åsikter om ämnet beroende på om man sitter i regering eller opposition.

5.4 Forskningsansats

Öppna frågor valdes för att på detta sätt åstadkomma kvalitativa beskrivningar av våra politikers tankar inom ämnet idrott och hälsas framtid. Samtidigt skickades mejl till så många olika personer som möjligt i de olika partierna. Detta för att kunna ge arbetet en större kvantitativ relevans.

5.5 Bortfall

Det socialdemokratiska partiet var det enda partiet som inte svarade på enkäten. Detta trots upprepade påminnelse mejl. Därför kunde endast en beskrivning av deras tankar göras genom de motioner som lagts fram de senaste åren.

5.6 Felkällor

Problemet med den induktiva metoden är att man kan dra förhastade slutsatser. Man kan inte basera en slutsats på ett begränsat antal observationer. Oavsett hur många observationer vi gör av ett visst slag, så räcker det inte för att skapa generella lagar. Antalet observationer har visst en relation till utsagan om förekomsten av ett visst fenomen, men observationerna kan aldrig ha en uteslutande funktion. Bland frågorna i vår mejlenkät skapade fråga 3 lite tveksamheter hos respondenterna. Frågan löd: Hur prioriterar ni i X ämnet Idrott och hälsa gentemot skolans övriga ämnen på en skala från 1-5, där 1 är mycket låg prioritet och 5 är mycket hög prioritet? Denna fråga hade kanske kunnats strykas eller omformuleras. Eftersom mejlen redan var skickade, togs beslutet att inte stryka frågan på grund av att det inte fanns tid till att invänta enkätsvaren en gång till.

5.7 Datainsamling

5.7.1 Mejlenkät

För att undersöka vilka tankar som fanns hos våra politiker angående ämnet idrott och hälsas framtid, så letade vi på riksdagens hemsida och länkade oss till de olika partier som fanns representerade. Ett första mejl skickades 2007-11-16 med frågorna (se bilaga 1). Mejl skickades till flera utvalda inom varje parti. I första hand valdes de som titulerade sig kultur-, skol- och utbildningsansvariga i respektive parti. Dessutom hänvisade alla partier skolarbetsfrågor till en speciell hemsida och en kopia av enkäten skickades även dit. Ett annat utskick mejlades

till representanter för riksdagspartierna i Göteborgs kommun. I mejlen framgick vårt syfte och hur resultatet skulle redovisas. Efter ca 2 veckor saknades svar från det socialdemokratiska partiet, vänsterpartiet och folkpartiet. Påminnelsemejl skickades 2007-12-11 (se bilaga 2). Drygt en vecka efter utskickat påminnelsemejl saknades fortfarande svar från det socialdemokratiska partiet och ny påminnelse skickades 2007-12-19. Vi väntar fortfarande på svar.

För att få reda på den nuvarande regeringens tankar skickades mejl till Jan Björklund och hans medarbetare vid utbildningsministeriet. Fredric Skälstad, politiskt sakkunnig hos Jan Björklund på Utbildningsdepartementet, mejlade oss och föreslog att han skulle svara på våra frågor muntligt. Vi ringde ett par gånger men han var inte tillgänglig. Han ringde tillbaka samma dag och sade att han var upptagen hela dagen och lovade ringa nästa dag. Då han inte hörde av sig igen, mejlade vi honom en gång till och då vidarebefordrade han våra frågor till Makan Afshinnejad, politiskt sakkunnig på Utbildningsdepartementet, som svarade på våra frågor.

Intervjuunderlag

1. Enligt Lpo94 har idag Sveriges skolelever 1-2 timmar per vecka med ämnet Idrott och hälsa, är det här en rimlig mängd eller tycker du att det borde minskas/utökas i timmar?
2. Har ni i X haft tankar om/diskuterat kring eller lagt fram förslag på att behålla/utöka eller minska antalet idrottstimmar i skolan?
3. Hur prioriterar ni i X ämnet Idrott och hälsa gentemot skolans övriga ämnen på en skala från 1-5, där 1 är mycket låg prioritet och 5 är mycket hög prioritet?
4. Med relation till era tidigare svar, hur motiverar ni era tankar?

5.7.2 Motioner och propositioner

Vår första sökning gjordes på riksdagens hemsida 2007-11-19 under motioner. Sökordet: idrott användes. Sökningen gav 498 träffar. För att begränsa vårt arbete gjordes en ny sökning med hjälp av sökorden: idrott och skola. Den nya sökningen gav 293 träffar. För att begränsa oss ytterligare söktes endast motioner med orden: idrott, skola och timmar och resultatet presenteras under litteraturdelen. Sammanställningen gjordes genom att sammanfatta de idéer som presenterats i motionerna årvis.

Sökning av propositioner under samma tidsintervall gjordes, utan att hitta en enda som matchade sökorden.

5.7.3 Läroplaner

Folkhälsoinstitutet kontaktades 2007-11-23 med en förfrågan om det fanns någon tidigare forskning, eller förarbete som låg till grund för hur Lpo94 utformades. Vi talade med Ingrid Bolmgren, utredare för skolfrågor. Tyvärr var hon ganska ovillig att hjälpa till och förstod inte varför vi hade ringt till folkhälsoinstitutet. Hon förstod inte vår fråga och samtalet blev därför väldigt kort.

Riksdagsbiblioteket kontaktades 2007-11-23 med samma fråga. Vi pratade med telefonisten, som hänvisade till Lpo94 för referenser. Hon hade inga andra förslag eller idéer till var ytterligare information kunde sökas.

2007-12-03 kontaktades skolverket med samma fråga som tidigare. De var mycket samarbetsvilliga och bad att få återkomma med material via mejl. Senare samma dag svarade Sara Lööf. Hon hade bifogat olika förslag till var information kunde hittas. I den information vi fick hittades inget av relevans för vårt arbete.

5.7.4 Europeiskt perspektiv

Eftersom Sverige är i EU ansåg vi viktigt att undersöka vilka tankar och idéer som finns inom EU. Vi tittade på vad som händer inom ämnet idrott och hälsa i EU i dagsläget. Detta presenteras under litteraturgenomgångsavsnittet.

5.7.5 Tidskrifter

En studie om vad som skrevs i Tidskrift i Gymnastik och Idrott gjordes för att se hur samhällsdebatten gick i tiden före införandet av Lpo 94 och Lpf 94. Årgångarna från 1991 till 1994 valdes, eftersom det under denna tid lades fram ett betänkande på ny läroplan varvid idrottsundervisningen skulle minska. Under denna tidsperiod utgavs Tidskriften för Gymnastik och Idrott 10 gånger per år. Innehållsförteckningen i alla nummer granskades. Därefter gjordes ett urval av det som var av relevans för vårt arbete. Av dessa har ett flertal artiklar och tankar som speglar och sammanfattar de tankarna som under denna period fanns i första hand bland idrottslärarna lyfts. Detta presenteras under litteraturgenomgångsavsnittet.

5.7.8 Litteratur

Sökning gjordes i följande databaser: Gunda och Libris. Vi använde bland annat sökorden: idrott och hälsa, gymnastik, idrott i skolan, läroplanen, idrottsämnets historia, etc. Det som var väsentligast för vårt arbete presenteras under litteraturgenomgångsavsnittet.

5.8 Databearbetning

Med hjälp av det insamlade materialet, argumentera vi för och presentera de tankar riksdagspolitikerna har om och vad som kommer att ske med ämnet idrott och hälsa. Undersökning baseras på den information som fanns i de motioner och de mejlsvar som undersökts. Personerna som har skrivit motionerna och mejlen är utvalda av respektive parti för att representera partiets tankar. Därför anser vi att det material vi har kommit över har en god trovärdighet. Efter bearbetning av mejlsvar upptäcktes att moderaterna endast hade svarat på kommunal nivå. För att undvika missförstånd bifogades detta svar i ett mejl till regeringen och moderaterna på riksdagsnivå för att de skulle kunna bekräfta att åsikterna stämde överens. Moderaternas svarade att deras åsikter överrensstämde väl med svaren från kommunnivå.

5.9 Etiska principer

I det här avsnittet diskuteras de etiska principerna. Vetenskapsrådet (2004) framför fyra krav på vetenskapligt forskning. Vi redovisar på vilket sätt hänsyn tagits till kraven i vårt arbete.

5.9.1 Informationskravet

I mejl till rikspartierna har de informerats om syftet med arbetet och hur materialet kommer att användas. I första hand har rikspartierna kontaktats. Deltagandet var frivilligt, dock underströks relevansen av att de bidrog med sina åsikter. De informerades om att deras svar skulle redovisas med parti- och författarnamn. Detta eftersom de är offentliga personer och representerar hela samhället. Samma sak gjordes med presentation av motionerna. De är informerade om att vår uppsats ska bli offentlig och öppen för alla som vill läsa den och att forskningsetiska principerna ska följas.

5.9.2 Samtyckeskravet

Vi är medvetna om de rättigheter som respondenter har i frågan om hur de kan välja att delta och hur de vill delta i vår undersökning. Därför har vi på vänligaste sätt bett om deras hjälp. Även våra påminnelsemejl har skrivits i samma anda. Samtidigt har alla informerats om, att om de inte svarat kommer detta redovisas i vår metod. Arbetet bygger till stor del på offentliga personer och handlingar och därför anser vi att vi kan göra på detta viset.

5.9.3 Konfidentialitetskravet

I vårt fall anser vi att alla uppgifter så som namn, partitillhörighet, etc. är offentliga. Därför behövs inte konfidentialitetskravet i vår studie.

5.9.4 Nyttjandekravet

Vi är medvetna om att när vi presenterar den färdiga uppsatsen, så blir denna tillgänglig för allmänheten. Detta kan göra den öppen för tolkningar. Vi kan inte veta i vilket syfte vår uppsats kan användas. Vår förhoppning är att den skall bidra till att stärka ämnet idrott och hälsa. Vår främsta avsikt är att presentera ämnets ställning på ett vetenskapligt sätt, utan tankar på kommersiellt bruk. Vi har försökt att vara så opartiska som möjligt. Vår förhoppning är att vi ger en verklig bild av de tankar som syresätter vårt samhälle och som är relevanta för vår undersökning. Vi vill inte att vår uppsats ska användas i kommersiellt eller politisk syfte annat än att förbättra läget för ämnet idrott och hälsa.

5.10 Uppsatsens tillförlitlighet

I detta avsnitt presenteras uppsatsens tillförlitlighet. Stukat (2005) tankar om hur tillförlitlighet ska granskas i vår metod följs. Han skriver om tre begrepp: validitet, reliabilitet och generaliserbarhet.

5.10.1 Validitet

Frågorna i vår mejlenkät ger svar på det undersökta. Därför anser vi att vår studie har tillfredställt validitetskraven för en vetenskaplig uppsats. Medvetenhet finns om att frågorna är specifika och att några andra frågor har utelämnats. Detta gjordes med tanken att förenkla för respondenterna. De politikerna som kontaktades har mycket annat att tänka på och därför ville de ha specifika frågor. För att eliminera missförstånd skickades våra frågor till slumpmässigt utvalda politiker med syfte att kontrollera om frågorna var relevanta. Därefter reviderades frågorna och den slutgiltiga versionen skickades till respondenterna. En annan aspekt av validitetskraven är hur ärliga svaren är. Vi kan inte garantera trovärdigheten i svaren, men eftersom våra respondenter representerar sina partier är vi säkra på att de är noga med vad de har svarat. Vill man i framtiden stärka validiteten kan man till exempel skicka frågorna till alla 349 riksdagsledamöter.

5.10.2 Reliabilitet

När Stukat (2005) skriver om begreppet reliabilitet menar han att mätnoggrannhet är tillförlitligt. Vi har lyckats visa det vi ville visa i vår uppsats. Enligt vår mening går det att göra om vår undersökning, utan att resultatet varierar avsevärt. Däremot kan vi inte komma fram till universella konklusioner. Vi vill åstadkomma en erfarenhetsgrundad slutledning. Ställningen för idrott och hälsa har beskrivits utifrån hur de olika riksdagspartierna tänker. Politik förändras kontinuerligt och vi kan inte garantera att de svar som har inkommit idag är desamma imorgon. Alla respondenterna har blivit bemötta och hanterats likvärdigt i vår kontakt.

5.10.3 Generaliserbarhet

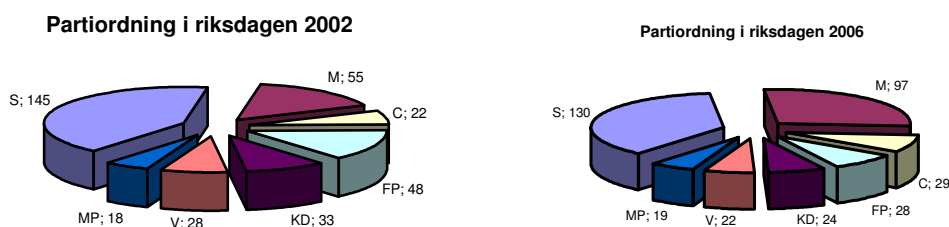
Genom att vi har kontaktat de partier som sitter i riksdagen och undersökt motioner och propositioner som de har lagt fram, anser vi att generaliserbarheten i vårt arbete är mycket hög. Stukat (2005) säger att desto större undersökningsgrupp, desto högre blir generaliserbarheten. Riksdagspartier representerar hela det svenska samhället, därför anser vi att deras svar ger en mycket hög generaliserbarhet. Resultaten gäller för alla som har med ämnet idrott och hälsa att göra, som till exempel lärare, skolledning, kommuner och politiker. Tillämpningen av de tankar som förekommer i studien överlämnas till dem som bestämmer. Dagens skola styrs kommunalt, men det är ändå på riksdagsnivå som man bestämmer innehållet i ämnena. Därför är detta arbete huvudsakligen riktat till dem. På skolnivå kan idrottslärarna få en idé om hur de olika riksdagspartierna tänker om ämnets framtid. Det kanske kan leda till att de börjar mobilisera sig för att påverka politikernas beslut. Det kan likna det som man gjorde runt 1994, när ämnet var nära att strykas från den obligatoriska skolundervisningen.

6. RESULTAT

Under perioden 2000-2007 fann vi totalt 35 motioner som innehöll våra valda sökord, idrott, skola, timmar. Dessa presenterades i litteraturgenomgången (s.16-21). Vi använde oss av enkät med öppna frågor via mejl, som skickades till alla riksdagspartier (bilaga 1 och 2). Vi fick svar från alla de riksdagspartier som vi mejlat våra frågor till, förutom från Socialdemokraterna (bilaga 3). Vi kommer huvudsakligen att analysera materialet från motionerna och ställa det mot de svar som vi fått via mejlkontakt. Detta i syfte att ställa tidigare tankar och förslag mot var man står just idag.

Under den tidsperiod som vi undersökte har det varit ett regeringsbyte från regering med Socialdemokraterna i spetsen, till en med Moderaterna som huvudparti.

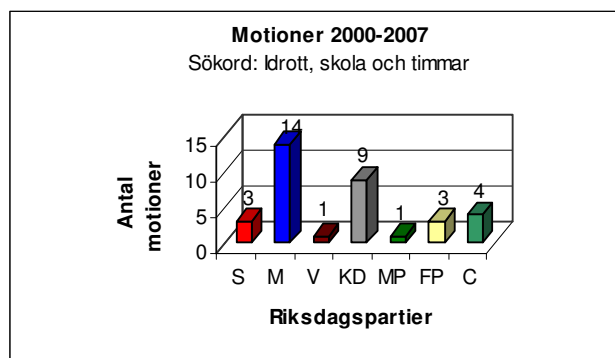
Nedan följer en redovisning av hur mandaterna var fördelade mellan partierna under de två olika mandatperioderna.

Figur 1. Fördelning av ledamöter i riksdagen partivis efter valet 2002 (höger bild) och efter valet 2006 (vänster bild)

6.1 Riksdagspartier som har skrivit motioner som behandlar ämnet idrott och hälsa under åren 2000-2007.

Alla våra riksdagspartier finns representerade under den aktuella tidsperioden som vi undersökte. Antalet motioner från de olika partierna varierade däremot stort. Moderaterna hade flest skrivna motioner som berörde ämnet idrott och hälsa med 14 st. Kristdemokraterna kommer sedan med 9 st motioner. Därefter följer Centerpartiet med 4 st, Socialdemokraterna 3 st, Folkpartiet 3 st, Vänsterpartiet och Miljöpartiet kommer sist med 1 motion vardera.

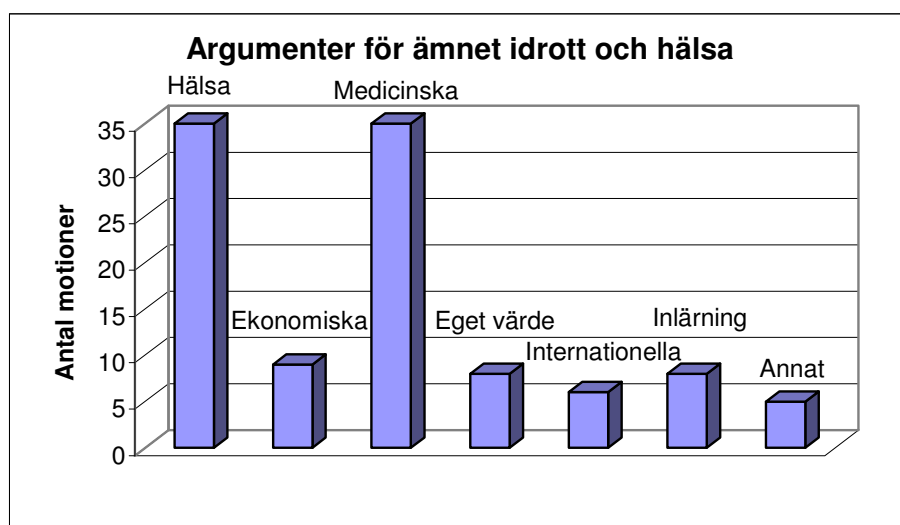
Figur 2. Antal motioner (som vi hittade) under perioden 2000-2007. (De sökord vi använde var: idrott, skola och timmar.)

6.2 Antal olika författare till motionerna inom varje parti.

Bland de motioner som vi har granskat kan vi urskilja stora skillnader mellan partierna. Bland dessa skillnader utmärker sig antalet författare som har skrivit motionerna. Hos vissa av partierna har många olika personer engagerat sig i frågan om idrott och hälsa i skolan. I andra partier är det istället färre personer som flera gånger har drivit frågan på nytt. Moderaterna har flest antal olika aktörer, men är också det parti som har flest antal framlagda motioner. Ur ett könsperspektiv är det större andel män än kvinnor som har författat motionerna från de olika partierna.

6.3 Kategoriserade argument efter motionernas innehåll

Argumenten som de olika partierna lade fram i sina motioner för att ge stöd åt sina tankar och åsikter varierade, men samtidigt fann vi många likheter och likartade åsikter oberoende av partitillhörighet. Nedan följer en sammanfattning från partierna över de mest relevanta argumenten för att på olika sätt öka den fysiska aktiviteten i skolan. Vi tar upp följande argument: Hälsomotiv, medicinska motiv, ekonomiska motiv, egen värde, internationella motiv, inlärningsmotiv och andra motiv. Vi har valt att skilja på hälso- och medicinska motiv. Efter genomgång av motionerna ser vi en skillnad mellan dessa begrepp. Vi anser att hälsomotiv syftar till människans helhet och i ett förebyggande syfte medan medicinska motiv pekar på specifika sjukdomar som en följd av för lite fysisk aktivitet.

Figur 3. Argument i motioner under perioden 2000-2007.

6.3.1 Hälsomotiv och medicinska motiv

De två viktigaste och klart starkaste argumenten visar sig vara hälso- och medicinska motiv då detta belyses i motioner från alla riksdagens partier. "Flera larmrapporter har visat på att den starkaste förklaringsfaktorn till att barn och ungdomar i allt större utsträckning drabbas av astma, allergier och ett flertal välfärdssjukdomar är att de sitter stilla för mycket" (Webb-adress 20). Så skriver Kent Olsson från Moderaterna och menar att skolans roll när det gäller fysisk aktivitet är mycket viktig. Likt många artiklar i Tidskrift för gymnastik och idrott under

1991-1994 lyfter man åter igen oron kring den växande ohälsan bland barn och ungdomar. Ola Sundell (m) skriver "Sammantaget visar både medicinsk och beteendevetenskaplig forskning att fysisk aktivitet är en viktig komponent för välbefinnande och gott hälsotillstånd. Nedsänkningen av antalet veckotimmar för ämnet idrott och hälsa i läroplanerna i grund- och gymnasieskola är ett förslag som i perspektiv av beprövad vetenskap och pedagogisk erfarenhet verkar obegripligt" (webbadress 18). Fler politiker skriver: "Enligt alla sakkunniga är det en nyckelfråga att ge utrymme i skola och arbetsliv för mer fysisk aktivitet för att motverka ohälsan" (Webbadress 29).

6.3.2 Ekonomiska motiv

Det tredje vanligaste argumentet har ekonomiska motiv. Moderaterna är det parti som har flest motioner som pekar på bland annat samhällets ekonomiska vinst som mer idrott i skolan förmodligen skulle bidra till. Moderaten Carl Fredrik Graf tar i sin motion upp både ekonomiska motiv och hälsomotiv. Han skriver att "Det finns också anledning att framhålla att idrott och motion i skolan inte enbart är en fråga om att minska riskerna för den enskilde och kostnaderna för samhället som en följd av övervikt" (Webbadress 32). Likt Graf skriver Kristdemokraten Kenneth Lantz m.fl. "Att göra en insats för barn och ungdomar i dag kommer att innebära bättre folkhälsa i framtiden, större livskvalitet för den enskilde och lägre sjukvårdskostnader"(Webbadress 5).

6.3.3 Egenvärde

Några partier, i synnerhet kristdemokraterna, framhåller också individens egenvärde som argument. Man pekar till exempel på hur användandet av alla sinnen påverkar barns självkänsla positivt, samt att det är viktigt att ge eleverna möjligheten att utveckla hela sin personlighet. Graf skriver ytterligare att "Idrott, antingen den bedrivs i lag eller individuellt, är ett utmärkt sätt att öka livskvaliteten för den enskilde individen" (Webbadress 32).

6.3.4 Internationella motiv

Ett argument som kristdemokraterna också är främst på att driva, är hur många timmar idrott Sveriges skolor har jämfört med övriga Europa. "Den svenska skolan är bland de sämsta i Europa när det gäller satsning på idrott i skolan. Sverige har näst efter Irland minst schemalagd idrott i Europa". (Webbadress 20)

6.3.5 Inlärningsmotiv

Många av de motioner vi har undersökt fäster uppmärksamheten på vikten av fysisk aktivitet för en god inläring av skolans andra ämnen. Till exempel skriver Inger Davidson (kd) att "Idrottens positiva betydelse inte bara för fysiskt välbefinnande utan även för teoretisk inläring finns klart påvisad och ska beaktas i planeringsarbetet" (Webbadress 9).

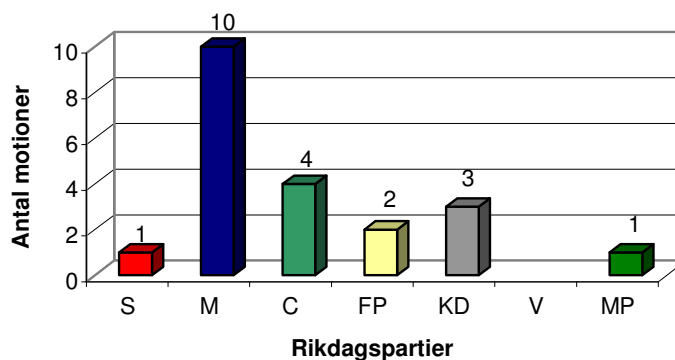
Centerpartiets Birgitta Carlsson och Annika Carlsson skriver även de att ”Medvetenheten finns att en förebyggande hälsovård i form av goda kostvanor och regelbunden fysisk aktivitet också är av stor betydelse för ett bra resultat i skolarbetet” (Webbadress 10). Detta stämmer överens med hur centerpartiet har svarat på en av våra mejlfrågor. Teresia Unander-Scharin politiskt sakkunnig i centern säger ”Vi anser att ett ämne som idrott och hälsa, likväl som estetiska ämnen, är en förutsättning för god inläring av övriga mer teoretiska ämnen” (se bilaga 3). Daniel Sjöberg, politisk sekreterare i Folkpartiet, skriver även han i sitt svarsmejl: ”Det råder ingen tvekan om att fysisk aktivitet gynnar både elevernas hälsa och studieresultaten i skolan. Genom att öka elevernas fysiska välbefinnande stärks också deras psykiska välbefinnande och deras koncentrationsförmåga” (se bilaga 3).

6.3.6 Andra motiv

Andra argument som framkommer är religiösa motiv, integrations- och jämställdhetsmotiv. Till exempel lyfter man fram vikten av att man ger samma möjligheter både för pojkar och flickor inom skolidrotten. Kenneth Lantz (*kd*) m.fl. skriver att ”Särskild fokus bör riktas mot idrottens betydelse ur ett integrationsperspektiv” (Webbadress 5).

6.4 Timutveckling

Motioner som argumenterar för mer idrottstimmar i skolan

Figur 4. Av de 35 undersökta motionerna argumenterar följande tydligt för mer idrottstimmar i skolan.

I de flesta motionerna anser författarna att ett ökat antal obligatoriska timmar av idrott och hälsa skulle vara det bästa sättet att bromsa den ohälsosamma utveckling som pågår. ”Alla elever borde få minst tre timmar idrott per vecka, oavsett vilken skola de går i” (Webbadress 23). Så skriver Elisabeth Nyström och Anders G Högmark från moderaterna. Deras tankar speglar i stort sett vad som står i de andra motionerna som moderaterna har lagt fram om utökad antal timmar i idrott och hälsa. Rolf Gunnarsson (m) skriver också att ”Jag anser att det måste till fler schemalagda timmar idrott i skolan, än vad som i dag ges och den undervisningen skall vara obligatorisk. Idrott och hälsa är ett viktigt ämne i den svenska skolan och bör omfatta 3–5 veckotimmar” (webbadress 24). Vidare skriver Catharina Hagen, också hon moderat, att ”God kondition kräver ett visst antal timmars regelbunden träning och kan inte

jämföras med rena kunskapsmål i t.ex. språk och matematik. Därför borde det införas fler timmar med obligatorisk fysisk träning i skolan” (webbadress 21). Svaren som vi fick från moderaterna via mejl skiljde sig väsentligt från motionerna. Så här skriver Therese Blomqvist, stadssekreterare (m) kommunstyrelsen Göteborg om frågan om det är en lagom mängd idrott och hälsa i skolan: ”Jag tycker att det är en rimlig mängd tid för ämnet Idrott och Hälsa” (se bilaga 3). Vidare skriver hon ”Vi Moderaterna har inte lagt fram förslag på att varken utöka eller minska antalet idrottstimmar i skolan. Vi är emot detaljstyrning av skolan, som till exempel att styra i antal timmar. Det viktiga tycker vi är att alla barn och unga, minst klarar målen för ämnet. Är det så att någon riskerar att inte nå målen i ämnet Idrott och Hälsa då vill vi att stödinsatser ska sättas in. Stöd i form av mer tid tycker vi är bra, men det används allt för sällan. Barn är olika och det tar olika lång tid att lära, därför vill vi helst inte detaljreglera antalet timmar i skolan” (se bilaga 3). Hur kommer det sig att deras tankar skiljer sig så stort? Är de inte med i samma parti?

Maria Larsson och Ragnwi Marcelind (kd) skriver i sin motion att ”Regeringen bör snarast återkomma med ett förslag om ökad timtid för ämnet Idrott och hälsa” (Webbadress 27). Vidare skriver Alf Svensson (kd) ”Vi anser att undervisningen i praktiska ämnen bör få en mer framskjuten plats i skolan” (Webbadress 25). Deras tankar stämmer bättre överens med svaren i mejlen än vad moderaternas gjorde. Anna-Karin Adolfsson, politiskt sakkunnig Kristdemokraterna, svarar bland annat att ”Det är mycket viktigt att elever rör på sig mer än idag. Den fysiska aktiviteten i skolan måste öka” (se bilaga 3). Samtidigt skriver hon att frågan om att utöka eller minska ämnet inte har diskuterats.

Av Folkpartiets tre motioner tar två upp att det i läroplanen måste anges att alla elever skall garanteras minst två timmar fysisk aktivitet per vecka. I likhet med motionerna svarar Makan Afshinnejad, politiskt sakkunnig Utbildningsdepartementet, även för folkpartiets riksdagskansli och folkpartiet lokalt, att ”Jag vill dock påpeka att folkpartiet ställer sig positivt till fler idrottstimmar i skolan” (se bilaga 3).

Vänsterpartiets enda motion skiljer sig jämfört med de övriga. Peter Pedersen m.fl. skriver att ”Det är möjligt att fler idrottstimmar i skolan skulle vara av godo. Men det hjälper inte med fler timmar om ett ökande antal elever väljer att inte delta” (Webbadress 28). Istället vill författarna se att skolans val används strategiskt så att även de icke idrottsintresserade får större del av idrottsaktiviteter utöver de vanliga lektionerna i idrott och hälsa. Man anser också att idrott och hälsas mer teoretiska del, istället borde ligga inom andra ämnen. De menar vidare att det finns ett stort utrymme för lokala initiativ som säkerligen skulle fungera bättre än de centralt styrda besluten. I enlighet med motionen svarar Anders Thoré, utbildningspolitisk sekreterare Vänsterpartiet, att ”Det kanske inte är nödvändigt, eller den bästa lösningen, att öka antalet lektioner i Idrott och hälsa. Den kanske viktigaste frågan för ämnet idag är att arbeta med att få med den grupp elever som idag i princip står utanför undervisningen, det vill säga de som av olika anledningar har stor frånvaro i ämnet, eller inte aktivt vill medverka i undervisningen” (se bilaga 3).

Centerpartiet framför i de flesta av sina motioner att de är ett parti som ser ämnet idrott och hälsa som mycket viktigt och därför driver man frågan om fler timmar i läroplanen.

”Det bästa vore om möjligheter kunde ges för minst en timme fysisk aktivitet om dagen i skolan. Det skulle utöver en bättre hälsa med stor säkerhet också ge ett bättre totalt studieresultat. Ett minimikrav borde vara att alla barn i grundskola och gymnasium garanteras rätten till minst tre timmar” (Webbadress 29). Svaren som Teresia Unander-Scharin, politiskt sakkunnig (C), stämmer delvis väl överens med de tankar som framkom i motionen. På första frågan

svarar hon bland annat att ”Centerpartiet anser att idrott och hälsa är ett mycket viktigt inslag i läroplanen. Men skolorna bör uppmuntra till ökad fysisk aktivitet inom skolan på flera sätt än enbart genom obligatoriska timmar på schemat” (se bilaga 3). Här kan vi se en liten skillnad i hur viktigt man anser det vara med fler schemalagda timmar i idrott och hälsa.

Miljöpartiets enda motion lägger mycket vikt vid den ökade ohälsan och tittar närmare på olika anledningar varför ungdomar beviljas frånvaro från idrott och hälsa. Det finns inga konkreta förslag på att utöka antalet timmar i ämnet, men dock tycker vi att det finns en antydning till detta. ”Anser skolorna att överviktiga barn inte behöver motionera?” (Webbadress 30). I svaren från Mats Pertoft, riksdagsledamot för Miljöpartiet de Gröna, framkommer även där att en utökning av timmar i idrott och hälsa inte är på förslag. ”Däremot är det tydligt att det behövs mera rörelse i skolan. Idag är det på tok för mycket stillasittande. Därför har vi föreslagit att hela undervisningen i grundskolan skall genomsyras av rörelse, vilket innebär att stillasittandet minskar. Själva timantalet för idrott och hälsa har vi än så länge inte föreslagit någon förändring av” (se bilaga 3).

I socialdemokraternas 3 motioner framkommer det tydligt i en av dessa, att man anser att idrott och hälsa borde få mer obligatorisk tid i skolan.

”Det är också ett oavvisligt krav att utbudet av idrott och hälsa ökar i skolans timplan” (Webbadress 2). Vidare står det att ”Det är nödvändigt att en långsiktig handlingsplan för att öka den fysiska aktiviteten och minska stressen i skolan, på fritiden och på sikt i arbetslivet snarast tas fram” (webbadress 2). Tyvärr kan vi inte jämföra motionerna med svaren från våra frågor då Socialdemokraterna valt att inte svara.

7. DISKUSSION

Vårt huvudsyfte var att undersöka vilken roll idrott och hälsa kommer att ha i framtiden. Detta gjorde vi genom att genomföra en enkätundersökning hos riksdagspartierna. Anledningen till valet av respondenter var att vi ville ta frågan till högsta instans, där besluten om skolans utformning tas. De flesta partier har varit mycket samarbetsvilliga och svarade relativt snabbt på våra frågor, vilket vi tycker visar att de tar sig tid och intresserar sig för vårt arbete och det ämne vi valt. Det enda parti som valt att inte svara är Socialdemokraterna, detta trots flera påminnelser.

Vi tycker att vi har uppfyllt vårt syfte till stor del. Det är dock omöjligt att säkert säga vilken framtida roll ämnet idrott och hälsa kommer att ha. Våra frågeställningar som vi ville ha svar på var:

- Hur resonerar de olika politiska partierna om ämnet idrott och hälsas framtid?
- Vilken riktning ska ämnet idrott och hälsa ta?
- Varför ska man argumentera för att bibehålla ämnet inom skolan?

Nedan kommer vi att analysera och diskutera de resultat som vi har fått fram samt knyta det till vår litteraturgenomgång.

7.1 Antal motioner

Som resultatet visade varierade antalet motioner från de olika partierna stort. Moderaterna hade flest motioner och flest antal olika författare till dessa. Detta tycker vi visar på att många inom moderaterna tycker att frågan är viktig och vill driva den framåt. Därav drar vi även slutsatsen att de partier som bara har en motion inom ämnet inte anser frågan om idrott och hälsa vara av särskilt hög prioritet. Snarare verkar det vara en person inom partiet som finner frågan viktig och försöker att lyfta den vidare.

Anmärkningsvärt är att det endast finns en motion från vänsterpartiet. Motionen pekar bland annat på att många elever väljer att inte delta i idrottsundervisningen. I svaren säger man att det viktigaste inte är att utöka timantalet utan att istället få med de elever som i dag står utanför undervisningen. Detta är enligt oss, elever som med största säkerhet inte letar sig till någon idrottsrörelse på fritiden, dels av intresseskäl men även av ekonomiska skäl. Föreningsidrotten i dess olika former kostar oftast en hel del pengar medan skolidrotten är kostnadsfri. Deras chans till fysisk aktivitet blir således genom skolan. Men vi anser att det är viktigt att poängtera avsaknaden av de situationella faktorer så som tillgång till lämpliga lokaler, utrustning och kvalificerad personal kan vara en anledning till denna frånvaro. Är politikerna medvetna om denna brist? Vänsterpartiet kan sägas vara något av ett arbetarparti eftersom man har koppling till arbetarrörelsen som i sin tur kan kopplas till folkrörelsen. I folkrörelsen ingår även idrottsrörelsen. Med anledning av detta tycker vi att det borde finnas större intresse för att utöka det obligatoriska timantalet av idrott och hälsa i skolan då den skall vara tillgänglig för alla, oavsett ekonomisk och social bakgrund. En annan aspekt till varför vänstern endast lagt fram en motion kan vara att den under större delen av den tidsperiod vi undersökte har

varit en del av regeringskoalitionen. Frågan har kanske drivits inom regeringen utan att vi vet om det.

Miljöpartiets enda motion tar upp frågan om varför elever beviljas frånvaro från idrotten. Detta finner vi lite underligt eftersom vi som blivande idrottslärare vet att man idag inte längre beviljas frånvaro från idrott och hälsa. Borde man inte ha undersökt detta innan man påbörjat studien som man gjort? Vi anser även att det hade varit av större vikt att istället undersöka vilka åtgärder som hade varit effektiva för att få fler att delta på idrottslektionerna. I sina svar påpekar man även att det är alldeles för mycket stillasittande i skolan och att hela grundskolan borde genomsyras av rörelse. Man har dock inga konkreta förslag på hur detta skall genomföras och man svarar samtidigt att det inte finns några förslag från Miljöpartiet att utöka antalet timmar. Alltså ett sätt att sopa problemen under mattan? När vi läser motionen som man framlagt känns det som att miljöpartiet bara skriver för att inte vara det enda parti utan motion i ämnet.

7.2 Argument

Det står klart för oss att de flesta politiker i vår studie är fullt medvetna om hur viktigt det är med fysisk aktivitet för att man skall må bra. Vi får i motionerna ta del av en mängd olika och bra underbyggda argument till varför idrott och hälsa är så viktigt i skolan. De tyngsta argumenten till varför fysisk aktivitet är så viktig, var hälso- och medicinska motiv. Det verkar som om alla är överens om att hälsoläget bland våra ungdomar är kritiskt och att något måste göras för att förbättra det. Att notera är att alla motioner poängterar oron kring den växande ohälsan, speciellt hos barn och ungdomar. Dessa tankar visar sig inte bara i motionerna, utan framkommer tydligt även i debatten som pågick vid införandet av Lpo 94, vilken presenterades i stor utsträckning i Tidskrift för Gymnastik och Idrott. Om vi reflekterar och jämför dagens diskussioner och diskussionerna strax innan 1994, så hittar vi många gemensamma drag. Detta visar på att en förändring är på gång. Vi kan däremot inte säga vad denna förändring innebär. Idag pågår också en diskussion ute i Europa om vikten av fysisk aktivitet för att stoppa den negativa hälsoutvecklingen. Inom EU vill man till exempel att medlemsstaterna skall uppmuntras till att kunna erbjuda tillräckligt med utrymme för fysisk aktivitet och idrott i skolmiljön. Vi ser det som väldigt positivt att frågan behandlas inom EU eftersom det visar på dess relevans, inte bara för skolämnet, utan också för samhället i övrigt. Den internationella frågan syns även i några av argumenten som olika politiker har angett i motionerna. Detta visar att våra politiker är medvetna om de tankegångar som finns på kontinenten. Vi hoppas att detta leder till ett ökat engagemang i utformningen av ämnet idrott och hälsa. Argument som framläggs i motionerna pekar på att Sverige ligger efter i antal timmar i idrottsundervisning i skolan. Kanske är det EU som ska gå in och bestämma innehåll och tidsutrymme i ämnet idrott och hälsa, för att på detta sätt skapa en enhetlig och likvärdig utbildning för alla européer.

De ekonomiska argumenten väger också tungt i många motioner. Här ser man tydligt sambanden mellan den pågående växande ohälsan och dess sjukdomar och stigande sjukvårdskostnader. Många motionsförfattare skriver att mer obligatorisk idrott och hälsa skulle kunna minska sjukvårdskostnaderna drastiskt. Trots detta finns det idag inga tankar, eller förslag på att utöka antalet obligatoriska timmar i ämnet. Vår förhoppning är däremot att politikerna snart skall inse vilka vinster ämnet ger, inte bara ekonomiska, utan också hälsomässiga.

De andra argumenten som vi presenterade i resultatet var egenvärde, internationella motiv, inlärningsmotiv, och andra. Dessa motiv är inte representerade i lika stor grad som de ovanstående, men de är ändå mycket relevanta för ämnet. Kristdemokraterna är det parti som främst lyfter individens egenvärde vilket också stämmer överens med deras politiska linje. Som tidigare argument tar upp pekar de internationella motiven på att Sverige är bland dom sämsta länderna i Europa när det gäller satsning på idrott och hälsa i skolan. Intressant är den diskussion som just nu pågår i EU och speciellt då man antagit det initiativbetänkande, som framlades nyligen under plenarsammanträdet i Strasbourg (2007-11-13). I betänkandet uppmanas alla medlemsstater att kunna garantera tre idrottslektioner i veckan, men man uppmanar också medlemmarna att försöka överstiga gränsen. Har detta helt gått förbi de svenska politikerna?

7.3 Timutveckling

Den absolut viktigaste punkten för oss och vårt arbete anser vi vara hur de olika partierna ställer sig i frågan om att utöka antalet obligatoriska timmar i idrott och hälsa. Detta för att kunna se hur de olika politiska parterna resonerar om ämnets framtid. Det mest förvånade resultatet står moderaterna för, då de i de flesta av sina motioner klart och tydligt skriver att man vill se fler obligatoriska timmar med idrott och hälsa på schemat. När vi sedan får svaren på våra frågor, ser vi en stor förändring i deras tankar kring frågan om timmarna borde utökas. Här svarar man istället att man tycker att det är en rimlig mängd tid avsatt för ämnet och att man inte har diskuterat, eller lagt fram några förslag på om ämnet skall utökas. Detta är för oss ganska obegripligt. Moderaterna var det parti med flest motioner av alla, dessutom var det många olika personer som skrev, vilket vi tycker tyder på stort intresse för frågan inom partiet. När moderaterna kom till makten 2006 ändrades plötsligt deras åsikter och man ansåg nu att ämnet har den tid det behöver. Detta får oss att ställa frågan om de tidigare tankarna och idéerna bara var ett spel för gallerian, ett sätt att fiska röster. När man nu sitter vid makten ser man inte längre på denna fråga med särskilt hög prioritet. Vi reagerade särskilt då vi från kommunnivå först fick svaren då det tydligt framgick att man inte ville utöka antalet timmar i ämnet. Med motionerna i åtanke trodde vi att detta endast stod för en persons åsikter. Vi skickade då en kopia på svaren till Moderaterna på riksnivå för att få deras ställningstagande angående partikollegans svar. Vi väntade oss ett svar som skulle skilja sig avsevärt från det svar moderaterna på kommunnivå skickade. Tyvärr framkom inga större skillnader i deras svar. Detta ställer oss frågande till om politiken är pålitlig?

Socialdemokraterna har suttit vid makten under större delen av de år som vi har undersökt. När vi tittade på hur många propositioner de hade lämnat under sina mandatår blev resultatet noll. Dessutom har de inte tagit sig tiden att svara på våra frågor. Detta tolkar vi som ett ointresse från deras sida. När nu socialdemokraterna har hamnat i opposition har vi hittat två motioner där de lyfter fram hur viktig idrott och hälsa är för samhället och skola. I den ena motionen kräver man att det ska ske en utökning av antalet timmar i idrott och hälsa, man skriver till och med att detta är ett oavvisligt krav. Är det här deras nya taktik för att vinna nya röster? I likhet med moderaterna presenterar man frågan i större utsträckning när man sitter i opposition.

Det är svårt att säga säkert vilken riktning ämnet idrott och hälsa tar, men vi hoppas att det allt mer hälsotänkande samhället skall påverka ämnet positivt. Några politiker säger att det inte är en fråga om att utöka antalet timmar, utan att det istället handlar om att ändra i innehållet i ämnet idrott och hälsa. Under vår historiska granskning upptäckte vi att under åren som idrott

och hälsa har varit en del av skolan har ämnet upplevt många ändringar både innehållsmässigt och tidsmässigt. Det blir väldigt tydligt för oss att det är tidsandan som styr innehållet i ämnet. Tyvärr har vi inte sett samma påverkan i dagsläget. Trots dagens ökande hälsomedvetenhet och det dåliga hälsoläget utökas inte ämnets obligatoriska timtal. Snarare ser det ut som vi i dagsläget går emot tidsandan.

Att uppmärksamma är att även om nya läroplaner med nytt innehåll har uppkommit, så har inte de redan verksamma lärarna vidareutbildats. Från första början har lärarna stått med bara händer, utan redskap att kunna förverkliga de nya tankar som framkommit. Det vill säga att de har saknat läromedel och kompetens i det nya. När vi läste den litteratur som fanns runt Lpo94 och Lpf94 upptäckte vi att lärarna inte har vidareutbildats i någon större utsträckning inom det nya perspektivet hälsa. Från tidigare läroplan Lgr80 har ämnet fått nytt namn, idrott och hälsa, där tillkomsten av hälsa i namnet tyder tydligt på att ämnet ska innehålla ett större hälsoperspektiv. I dagens läge har det gått ca 14 år sedan Lpo94 och Lpf94 skapades och än så länge har ingen, eller väldigt få idrottslärare som var aktiva 1994 eller tidigare, erbjudits att vidareutbilda sig för att kunna hantera hälsoperspektivet. Vi anser då att om ämnets innehåll ska ändras i framtiden borde det första steget vara att utbilda idrottslärarna som redan arbetar ute i skolorna. Dessutom borde nytt undervisningsmaterial framskaffas innan nya läroplaner släpps ut. De är önskvärd om tidigare misstag undviks.

Avslutningsvis vill vi bara väcka frågan som för oss verkar helt obegriplig. Hur kommer det sig att trots alla goda ord från politiker om vikten av idrott och hälsa i skolan och trots det faktum att samhället blir mer och mer hälsoinriktat har timmarna i idrott och hälsa i skolan minskat? Borde det inte vara tvärt om? Vi hoppas att detta arbete kan leda till att fler lärare inom ämnet, nyutexaminerade som redan verksamma ser vikten av att aktivt arbeta, försvara och argumentera för ämnets betydelse.

7.4 Förslag till vidare forskning

När vi gjorde denna undersökning fanns ingen liknande uppsats som tog upp de frågor vi hade. Därför finns det många sätt att gå vidare med vårt arbete. Man kunde till exempel göra en likadan undersökning på några kommuner och jämföra resultaten. Om vi hade haft mer tid och eventuellt någon form av sponsring hade det varit intressant att åka till Stockholm och göra kvalitativa intervjuer med riksdagspolitiker och Jan Björklund till exempel.

Vi hoppas att vårt arbete väcker stort intresse bland andra studenter och idrottsintresserade som vill lyfta ämnet vidare.

8. REFERENSER

Annerstedt, C. (2001). Ämnet idrott och hälsa – ett historiskt perspektiv. I C. Annerstedt, B. Peitersen & H. Rönholt (Red.), *Idrottsundervisning- Ämnet idrott och hälsas didaktik* (s. xx). Göteborg: Multicare Förlag.

Annerstedt, C. & Tolgfors, B. (1987). Idrottsdagarnas tillkomst och utveckling till friluftsdagar. *Tidskrift i Gymnastik och Idrott* 114 (7), 32-46.

Annerstedt, C. & Patriksson, G. (1997). *The New Swedish Curriculum in Physical Education*. (Sport pedagogical reports 5). Göteborg: Göteborgs universitet, Institutionen för pedagogik.

Askeberg, S. (1976). Pedagogisk reformverksamhet. En bidrag till den svenska skolpolitikens historia 1810-1825. *Årsböcker i svensk undervisningshistoria*. Årgång LVI, volym 135. Stockholm: Föreningen för svensk undervisningshistoria.

Blom, K. A. & Lindroth, J. (1995). *Idrottens historia. Från antika arenor till modern massrörelse*. Stockholm: SISU idrottsböcker.

Eriksson, S. (1996). *En beskrivning av idrotten i skolan*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Folkhälsoinstitutet. (1999). *Fysisk aktivitet – för nytta och nöje..* Stockholm: Folkhälsoinstitutet.

Jagtøien, G. L., Hansen, K., & Annerstedt, C. (2002). *Motorik, lek och lärande*. Göteborg: Multicare.

Janzon, B. (1978). *Manschettyrken, idrott och hälsa: Studie kring idrotts rörelsen i Sverige, särskild Göteborg, intill 1900*. Lindome.

Kongl. Maj:ts stadga den 14 augusti 1856 för Rikets allmänna elementarläroverk.

Kungl. Maj:ts nådiga stadga för rikets allmänna läroverk, gifven Kristiania slott den 18 februari 1905.

Kungl. Maj:ts kungörelse den 29 juni 1928 angående undervisningsplaner för rikets allmänna läroverk.

Kungl. Maj:ts kungörelse den 17 mars 1933 angående timplaner för rikets allmänna läroverk.

Kungl. Skolöverstyrelsen. (1962). *Läroplan för grundskolan, Lgr 62*. Stockholm: Kungl. Skolöverstyrelsen.

Kungl. Skolöverstyrelsen. (1965). *Läroplan för gymnasiet, Lgy 65*. Stockholm: Kungl. Skolöverstyrelsen.

Lindbäck, E. (2007). Motion varje dag i skolan. *Idrott & Kunskap* (6), 33

Lindroth, J. (1993). *Gymnastik med lek och idrott. För och mot fria kroppsövningar i det svenska läroverket 1878-1928*. Stockholm: HLS Förslag.

Normalplan för undervisning i folkskolor och småskolor 1900. Stockholm: Norstedt och Söner.

Palmlblad, E., & Eriksson, B. E. (1995). *Kropp och politik*. Stockholm: Carlsson Bokförlag.

Sandström, C.I. (1991). *Utbildningens idéhistoria. Om samhällsförändringarnas inflytande på undervisningens mål och idéinnehåll genom tiderna i Sverige och utlandet*. Stockholm: Svensk Facklitteratur AB. (tredje upplaga)

Skolöverstyrelsen. (1969). *Läroplan för grundskolan, Lgr 69*. Stockholm: Liber.

Skolöverstyrelsen. (1980). *Läroplan för grundskolan. Lgr 80*. Stockholm: Liber.

SOU 1944:20, 1940 års skolutrednings betänkanden och utredningar. I. *Skolan i samhällets tjänst: Frågeställningar och problemläge* (Stockholm 1944).

Stukát, S. (2005). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Tidskrift i Gymnastik och Idrott. Gymnastikläraresällskapet. Utvalda nummer som vi har använt:

1991 nr: 1 och 3

1992 nr: 8, 9 och 10

1993 nr: 1 och 10

1994 nr: 5

Undervisningsplan för rikets folkskolor. Den 22 januari 1955.

Utbildningsdepartementet. (1994). *Läroplaner för det obligatoriska skolväsendet och de frivilliga skolformerna: Lpo 94 och Lpf 94*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Vetenskapsrådet (2004). *Forskningsetiska principer – inom humanistiskt och samhällsvetenskaplig forskning*.

Werkö L. *Varför preventiv kardiologi?* Läkartidning nr 50/69.

Werner, R. (1947). *Gymnastikens införande i läroverken. Tidskrift i Gymnastik och Idrott*, 74 (5), 135-137.

Yttergren, L. (1996). *Täflan är lifvet: Idrottens organisering och sportifiering i Stockholm 1860-1898*. Stockholm.

8.1 Webbadresser:

Numret framför webbadressen nedan avser dom referenser som vi har skrivit i texten. För tydlighets skull har vi valt att skriva (webbadress x), där istället för x står den siffra som motsvarar en av adresser här nedan. De första 35 webbadresser länkar till de motioner vi har använd. Webbadresserna 36-39 är länkar där vi har hitta informationen om Plenarsammanträde i Strasbourg och webbadresserna 40 och 41 länkar till platserna där vi hittar definitionen till begrepp avsnittet.

Motioner

Informationen som tillhör webbadresserna 1-15 hämtades från nätet: 2007-11-19

1. www.riksdagen.se/webbnav/?nid=410&dok_id=GV02Ub235&rm=2007/08&bet=Ub235
2. www.riksdagen.se/webbnav/?nid=410&dok_id=GU02Ub366&rm=2006/07&bet=Ub366
3. www.riksdagen.se/webbnav/?nid=410&dok_id=GU02N341&rm=2006/07&bet=N341
4. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GT02Kr281&rm=2005/06&bet=Kr281
5. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GT02Kr373&rm=2005/06&bet=Kr373
6. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GS02Kr355&rm=2004/05&bet=Kr355
7. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GS02Kr365&rm=2004/05&bet=Kr365
8. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GS02Ub258&rm=2004/05&bet=Ub258
9. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GS02Ub480&rm=2004/05&bet=Ub480
10. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GR02Ub459&rm=2003/04&bet=Ub459
11. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GR02Kr385&rm=2003/04&bet=Kr385
12. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GQ02Ub480&rm=2002/03&bet=Ub480
13. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GQ02Ub383&rm=2002/03&bet=Ub383
14. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GQ02Kr368&rm=2002/03&bet=Kr368
15. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GQ02Ub276&rm=2002/03&bet=Ub276
16. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GQ02Ub224&rm=2002/03&bet=Ub224
17. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GQ02Ub216&rm=2002/03&bet=Ub216
18. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GP02Ub484&rm=2001/02&bet=Ub484
19. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GP02Ub464&rm=2001/02&bet=Ub464

20. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GP02Ub382&rm=2001/02&bet=Ub382
21. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GP02Ub320&rm=2001/02&bet=Ub320
22. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GP02Ub312&rm=2001/02&bet=Ub312
23. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GP02Ub250&rm=2001/02&bet=Ub250
24. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GP02Ub202&rm=2001/02&bet=Ub202
25. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GP02Ub446&rm=2001/02&bet=Ub446
26. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GP02Kr428&rm=2001/02&bet=Kr428
27. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GP02Ub293&rm=2001/02&bet=Ub293
28. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GP02Ub346&rm=2001/02&bet=Ub346
29. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GP02Ub245&rm=2001/02&bet=Ub245
30. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GO02Ub806&rm=2000/01&bet=Ub806
31. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GO02Kr539&rm=2000/01&bet=Kr539
32. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GO02Ub307&rm=2000/01&bet=Ub307
33. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GO02Ub229&rm=2000/01&bet=Ub229
34. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GO02Ub316&rm=2000/01&bet=Ub316
35. www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GO02Ub239&rm=2000/01&bet=Ub239

Plenarsammanträde i Strasbourg 12-15 november 2007

Informationen som tillhör webbadresserna 36-39 hämtades från nätet: 2007-12-10

36. www.europarl.europa.eu/
37. www.europarl.europa.eu/news/public/focus_page/008-13216-316-11-46-901-20071115FCS13215-12-11-2007-2007/default_p001c001_sv.htm
38. www.europarl.europa.eu/news/public/story_page/066-2782-036-02-06-911-20070206STO02781-2007-05-02-2007/default_sv.htm
39. www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/041-12898-316-11-46-906-20071109IPR12779-12-11-2007-2007-false/default_sv.htm

Begrepp

40. www.riksdagen.se/templates/PageWFrame_4251.aspx (2007-12-20)
41. <http://www.ne.se/> (2007-12-20)

Bilaga 1

Hej!

Vi är två lärarstuderande vid Göteborgs Universitet som är i slutet av vår lärarutbildning och arbetar med vårt examensarbete. Vi har valt att undersöka åt vilket håll ämnet idrott och hälsa är på väg. Vi hoppas därför att ni vill svara på fyra stycken frågor där just era svar kommer att ha en stor betydelse för vårt arbete.

Ert partinamn kommer givetvis att synas i vår text. Vår förhoppning är att ni tycker detta är viktigt och tar er tiden att svara så snart ni kan.

Med vänliga hälsningar

Johanna Sundell

johannasundell@hotmail.com

Alberto Toro

a.toro@spray.se

Fråga:

1. Enligt Lpo94 har idag Sveriges skolelever 1-2 timmar per vecka med ämnet Idrott och hälsa, är det här en rimlig mängd eller tycker du att det borde minskas/utökas i timmar?
2. Har ni i X haft tankar om/diskuterat kring eller lagt fram förslag på att behålla/utöka eller minska antalet idrotts timmar i skolan?
3. Hur prioriterar ni i X ämnet Idrott och hälsa gentemot skolans övriga ämnen på en skala från 1-5, där 1 är mycket låg prioritet och 5 är mycket hög prioritet?
4. Med relation till era tidigare svar, hur motiverar ni era tankar?

Bilaga 2

Hej!

Vi skriver med anledning av vårt examensarbete vid Göteborgsuniversitet. Vi har tidigare mailat er angående frågor om ämnet Idrott och hälsa. Vi håller i skrivande stund på att sammanställa de svar som vi har fått in från de flesta partier. Tyvärr har vi inte fått något svar som representerar moderatpartiets tankar.

Vi hoppas att ni känner det relevant och viktigt att ta er tiden att svar på dessa frågor eftersom vi vill kunna presentera alla politiska partier. Ert svar betyder inte bara mycket för vårt arbete utan visar även att ni intresserar er för denna fråga. Ert ställningstagande kommer att redovisas i arbetet.

Med vänlig hälsning

Johanna Sundell
Alberto Toro

johannasundell@hotmail.com
gustoral@student.gu.se

Fråga:

1. Enligt Lpo94 har idag Sveriges skolelever 1-2 timmar per vecka med ämnet Idrott och hälsa, är det här en rimlig mängd eller tycker du att det borde minskas/utökas i timmar?
2. Har ni i X haft tankar om/diskuterat kring eller lagt fram förslag på att behålla/utöka eller minska antalet idrotts timmar i skolan?
3. Hur prioriterar ni i X ämnet Idrott och hälsa gentemot skolans övriga ämnen på en skala från 1-5, där 1 är mycket låg prioritet och 5 är mycket hög prioritet?
4. Med relation till era tidigare svar, hur motiverar ni era tankar?

Bilaga 3

(Mejlfrågor se bilaga 1)

Mejlsvar av de olika Rikspartiet

Hej !

Tack för era frågor. Jag svarar i direkt anslutning till era frågor här nedanför.

med vänliga hälsningar

Mats Pertoft
Riksdagsledamot för Miljöpartiet de Gröna
Skolpolitisk talesperson
Ledamot i utbildningsutskottet
Ersättare i finansutskottet
08-7864738
070-8518079
www.mp.se/matspertoft

From: gustoral@student.gu.se   tisdag 20 nov 2007 14.12.47
To: info
Ärende: Skolarbete: Idrott och hälsa
Meddelande: Se bilaga   1

Svar fråga 1: *Det finns idag flera ämnen som skulle behöva mera tid i Grundskolan. Frågan handlar därför snarare om vilka ämnen som vi skulle vilja skära ner på för att utöka tiden för idrott och hälsa. Någon sådan bedömning har vi inte gjort.*

Däremot är det tydligt att det behövs mera rörelse i skolan. Idag är det på tok för mycket stillasittande. Därför har vi föreslagit att hela undervisningen i grundskolan skall genomsyras av rörelse, vilket innebär att stillasittandet minskar. Själva timantalet för idrott och hälsa har vi än så länge inte föreslagit någon förändring av.

Svar fråga 2: *Se föregående svar.*

Svar fråga 3: *Mycket hög prioritet, 5. I ett samhälle där folkhälsan och fetmaproblematiken blir allt allvarligare är detta ett mycket viktigt ämne.*

Svar fråga 4: *Som jag svarade inledningsvis är det svårt att utöka timantalet för ett enskilt ämne, därför har vi istället valt att driva en linje där all undervisning i grundskolan måste genomsyras mycket mera av rörelse och hälsa. Detta eftersom frågan är av så stor betydelse för våra framtida generationer och dagens utveckling drar åt fel håll.*

Hej!

Tack för ert brev. Här kommer några svar. Hör gärna av er igen om jag missförstått någon fråga eller om ni saknar något.

med vänlig hälsning

Anna-Karin Adolfsson
Politiskt sakkunnig

Kristdemokraterna
Sveriges riksdag
100 12 Stockholm
08-786 40 00

Svar fråga 1: *Det är mycket viktigt att elever rör på sig mer än idag. Den fysiska aktiviteten i skolan måste öka. Det kan göras genom att öka antalet idrottstimmar men det kan också göras genom att rörelse blir en självklar del i hela skoldagen. Det finns många bra exempel på skolor där raster och ämneslektioner (andra än idrott) på olika sätt uppmuntrar till fysisk aktivitet. Det är också viktigt att skolor arbetar för att uppmuntra elever att röra på sig även på fritiden. Samarbetet mellan skolor och idrottsföreningarna borde öka.*

Svar fråga 2: *Nej*

Svar fråga 3: *Omöjligt att svara på. Alla elever ska uppnå alla mål i skolan, det har högsta prioritet. Möjligtvis har läsa-skriva-räkna en särställning eftersom dessa kunskaper är en förutsetning för alla andra ämnen men utöver det har vi absolut ingen rangordning.*

Svar fråga 4: Se punkt 1.

Svar på frågor enl mail 21/11:

Svar fråga 1: Borde utökas. Daglig rörelse borde finnas på schemat.

Svar fråga 2: Ja, vi har haft sådana tankar och diskussioner (se p.1)

Svar fråga 3: Svårt att prioritera på en skala, men ämnet får inte nedprioriteras i förhållande till ämnen på den teoretiska sidan ... sätt en 3:a

Svar fråga 4: Vi har tagit del av forskning och rapporter i media och på andra vis - och har en rätt bra insyn i hur det ser ut i samhället på det här området.

Vänliga hälsningar
Gudrun Utas
politisk sekreterare med ansvar för kultur- och idrottsfrågor

Hej Johanna och Alberto!

Här kommer svar på frågor från Moderaterna.

Svar fråga 1: *Jag tycker att det är en rimlig mängd tid för ämnet Idrott och Hälsa.*

Svar fråga 2: *Vi Moderaterna har inte lagt fram förslag på att varken utöka eller minska antalet idrottstimmar i skolan.*

Vi är emot detaljstyrning av skolan, som t ex att styra i antal timmar. Det viktiga tycker vi är att alla barn och unga, minst klarar målen för ämnet. Är det så att någon riskerar att inte nå målen för t ex ämnet Idrott och Hälsa då vill vi att stödinsatser ska sättas in. Stöd i form av mer tid tycker vi är bra, men det används allt för sällan. Barn är olika och det tar olika lång tid att lära, därför vill vi helst inte detaljreglera antalet timmar i skolan.

Svar fråga 3: *En mycket svår fråga att svara på, men jag sätter 4.*

Svar fråga 4: *Skolans huvuduppdrag är att förmedla kunskaper. Vilket ämne det är har mindre betydelse, tycker jag.*

Men om jag måste välja så tycker jag att de grundläggande färdigheterna som att skriva läsa och räkna är viktigast, de får då 5 i prioritet.

Och ämnet Idrott och Hälsa får 4 eftersom det inte på samma sätt är en grundläggande färdighet, men kunskaperna om Hälsan och att få vanan att röra på sig är också viktiga för att kunna leva ett hälsosamt och bra liv.

För Kristina Tharing (m), ersättare i kommunstyrelsen

Hälsningar

Terese Blomqvist

stadssekreterare (m)

Kommunstyrelsen Göteborg

Tel: 031 - 368 00 41

<http://www.goteborg.moderat.se/>

Hej!

Här kommer svar på era frågor. Lycka till.

Svar fråga 1: *Centerpartiet anser att idrott och hälsa är ett mycket viktigt inslag i läroplanen. Men skolorna bör uppmuntra till ökad fysisk aktivitet inom skolan på flera sätt än enbart genom obligatoriska timmar på schemat. Vi anser rent generellt att skolornas inflytande över hur tiden används i skolan ska öka genom att den nationella timplanen blir mindre styrande. Elevens behov av kunskap ska vara mer styrande än själva timplanen, samtidigt som undervisningstiden måste kunna garanteras och vara möjlig att redovisa. Utifrån en skola som är mer lokalt utformad bör utrymme finnas för lokala profiler och kurser inom ramen för skolans uppdrag som det formuleras i läroplan och kursplaner, t.ex. utökade timmar för idrott och hälsa, friluftsliv, och kost- och hälsa. Skolorna bör även uppmuntras att informera både elever och föräldrar om vikten av god kosthållning och motion. Utöver ämnet idrott och hälsa bör eleverna stimuleras till aktiv fritid och daglig motion.*

Svar fråga 2: *Det finns diskussioner inom Alliansen att utöka idrottsämnet, men detta leder som regel till att något annat ämne måste dras ned på, vilket inte gör frågan helt enkel att besvara. Men vi är inte emot att utöka antalet idrottstimmar*

Svar fråga 3: *Jag anser inte att vi ska prioritera eller rangordna ämnen. Vi anser att ett ämne som idrott och hälsa, likväl som estetiska ämnen, är en förutsättning för god inlärninng av övriga mer teoretiska ämnen.*

Svar fråga 4: *se fråga 1 ovan*

Med vänlig hälsning
Teresia Unander-Scharin
Politiskt sakkunnig
www.centerpartiet.se

Hejsan!

Era frågor landade på mitt bord och jag ska göra mitt bästa för att besvara dem.

Svar fråga 1: *Det är rimligt att alla elever har någon form av fysisk aktivitet varje dag. Aktiviteten bör vara åtminstone 30minuter, vilket med enkel matematik betyder att vi vill se ett något utökad timantal för ämnet Idrott och Hälsa. Det är ju samtidigt viktigt att påpeka att det även ingår Hälsa i ämnet och att det inte får glömmas bort, när idrotten ofta får ta den största platsen.*

Svar fråga 2: *Centerpartiet har flera gånger skrivt exempelvis interpellationer i riksdagen i frågan om utökade timmar för ämnet Idrott och Hälsa på skolschemat. Det finns studier som visar att elever som får utökad idrott på skolschemat mår bättre, lär bättre och har större förutsättningar att undvika fetma. Dessa frågor kommer vi givetvis driva när det blir aktuellt att förändra i Lpo94.*

Svar fråga 3: *Alla ämnen är viktiga. Det är därför lite svårt att veta hur ni menar i frågan. Jag skulle ju helst sätta 5 på alla ämnen, eftersom alla ämnen skall ha hög prioritet. Det är felaktigt att sätta något ämne före ett annat. Det som går att säga är ju att idrott och Hälsa kan hjälpa elever att lära bättre i andra ämnen (se argumentationen ovan) och kan därför vara extra viktigt, men att sägas att det bör prioriteras framför andra ämnen är felaktigt.*

Svar fråga 4: *Jag har under varje fråga argumenterat för mina svar. Återkom gärna om ni undrar eller funderar över något.*

MVH

Rickard Nordin

Centerpartiet Göteborg
073-6152633

"Look wide, and when you've looked wide, look even wider" Detta är ett automatiskt svar.

Tack för ditt mail. Vi gör vårt yttersta för att besvara alla inkommande mail så fort som möjligt.

Är det brådskande läs nedanstående tips:

Ankommande mail från press och media ber vi kontakta vår pressavdelning direkt:
<http://www.kristdemokraterna.se/PressOchMedia.aspx>

Har du frågor i samband med skolarbete - läs vidare våra tips:
Skolarbete - mellanstadie och högstadieelever:
<http://www.kristdemokraterna.se/Skolarbete.aspx>

Skolarbete - gymnasie - folkhögskoleelever:
<http://www.kristdemokraterna.se/Skolarbete.aspx>
<http://www.kristdemokraterna.se/VarPolitik.aspx>
<http://www.riksdagen.se>
<http://www.eu-upplysningen.se>

Högskoleuppsatser:
<http://www.kristdemokraterna.se/VarPolitik.aspx>
<http://www.riksdagen.se/>

Vår sökfunktion är mycket kraftfull: Skriv in din fråga; ex. "jämställdhet", "integration" och tryck på SÖK. Du får då rapporter, pressmeddelanden, motioner i ämnet. Lycka till!

Hej!

Med anledning av de frågor ni har ställt till fp i Göteborg så har Fredric Skälstad (fp) på utbildningsdepartementet erbjudit sig att svara på frågorna och jag tror att ni redan har fått hans nummer? Bifogar i vilket fall hans e-postadress:
fredric.skalstad@education.ministry.se

Hoppas att vi med detta kan bidra till att ni får så bra svar som möjligt och att ni med det är nöjda?

Med vänliga hälsningar

Stefan Landberg
stadssekreterare (fp)

Läs min blogg:
<http://www.folkpartiet.se/landberg>

OBS: Fr o m 26 sept har jag nytt arbetsnummer - 031-368 00 09

Göteborgs kommunstyrelse
Gustaf Adolfs Torg 3

404 82 Göteborg
tel 031-368 00 09, mob 0707-61 27 41

---

hej, jag vidarebefodrar era frågor till mp riks eftersom läroplanen är en riks fråga häls Angela/mp göteborg

hälsningar
Angela Aylward
Organisationssekreterare

Miljöpartiet De Gröna Göteborg angela@mp.se, www.mp.se/goteborg

Telefon 031-202908, Fax 031-141813
Besöksadress: Södra Vägen 26
Öppettider: må 13-16, ti 13-18,
on 13-18, to 9-12
Postadress: Box 5298, 402 25 GÖTEBORG

Hej,

ring mig så tar vi det på telefon i stället. Det går fortare. Jag finns tillgänglig hela dagen i morgon, förutom 14:00-15:30.

Hälsningar
Fredric Skälstad

Fredric Skälstad
Politiskt sakkunnig hos Jan Björklund
Utbildningsdepartementet
08-405 27 37
0702-20 18 60

e-post@regeringen.se
2007-11-20 12:17

Sänd svar till
gustoral@student.gu.se

Hej

Tack för ert brev. Ni skrev till Vänsterpartiet och frågade vad vi anser om ämnet Idrott och hälsa. Enligt timplanen ska varje elev ha ungefär en och en halv timme Idrott och hälsa i

veckan. Skolan har också möjlighet att utöka den tiden om den vill. Det kanske inte är nödvändigt, eller den bästa lösningen, att öka antalet lektioner i Idrott och hälsa. Den kanske viktigaste frågan för ämnet idag är att arbeta med att få med den grupp elever som idag i princip står utanför undervisningen, d.v.s. de som av olika anledningar har stor frånvaro i ämnet eller inte aktivt vill medverka i undervisningen. Här behövs ett pedagogiskt utvecklingsarbete. Det står också i läroplanen att det ska vara daglig fysisk aktivitet i skolan och där måste skolorna bli bättre på att erbjuda det. Vi menar också att det är viktigt med en helhetssyn på hälsa. Det behövs både fysisk aktivitet men också bra mat och måltider, det behövs att man arbetar både med fysisk och psykisk hälsa, o.s.v. Ämnen som redan finns i skolan, men som har lite tid totalt sett som Hem- och konsumentkunskap bör därför stärkas. I övrigt handlar det om ämnesövergripande frågor som bör kunna hanteras genom tema, ämnesöverskridande arbetssätt etc. Här pågår ett utvecklingsarbete redan idag på många skolor bl.a. inom ramen för försöket med skola utan timplan.

Framförallt behövs det en helhetssyn på barn och ungas hälsa som inkluderar både skolan och andra områden i samhället. Ni kan läsa mer om vår politik i ett par motioner som handlar om elevhälsa respektive idrott som ni hittar via dessa länkar:

http://riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GV02Ub305&rm=2007/08&bet=Ub305

http://riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GV02Kr332&rm=2007/08&bet=Kr332

Vänliga hälsningar

Anders Thoré
Utbildningspolitisk sekreterare
Vänsterpartiet
Sveriges Riksdag
100 12 STOCKHOLM
08-786 52 48
anders.thore@riksdagen.se

Johanna och Alberto!

Tack för era mejl till folkpartiet om ämnet Idrott och hälsa. Jag har fått i uppdrag att svara för både folkpartiets riksdagskansli och folkpartiet lokalt.

Svar på fråga 1-2: *Regeringen har i budgetpropositionen 2008 föreslagit en översyn av samtliga kursplaner utifrån betänkandet Tydliga mål och kunskapskrav i grundskolan (SOU 2007:28). Denna översyn föreslås påbörjas under våren 2008 och omfattar bl.a. ämnet Idrott och hälsa. I samband med detta kan också en diskussion om ämnets omfattning uppstå. Jag vill dock påpeka att folkpartiet ställer sig positivt till fler idrottstimmar i skolan*

Svar på fråga 3: *Folkpartiet vill ha en hög prioritet för ämnet Idrott och hälsa i skolan.*

Svar på fråga 4: *Att stimulera barn och ungdomar till ökad fysisk aktivitet är en angelägen folkhälsofråga som kräver insatser från flera olika sektorer i samhället. Skolan har emellertid en central roll i detta arbete genom att barn och ungdomar tillbringar så stor del av tiden i skolan.*

Med vänlig hälsning

Makan Afshinnejad
Politiskt sakkunnig
Utbildningsdepartementet
tel: 08-405 19 31
mob:070-2219493

Johanna och Alberto,

Beklagar det sena svaret, jag som svarar heter Daniel Sjöberg och arbetar som kultur och idrottshandläggare på folkpartiets riksdagskansli.

Svar fråga 1: *Folkpartiet vill utöka mängden timmar med idrott i skolan, se hemsidan för mer info ex. https://www.folkpartiet.se/FPTemplates/ListPage_33164.aspx*

Svar fråga 2:

5.1.7 Fysisk aktivitet

Det råder ingen tvekan om att fysisk aktivitet gynnar både elevernas hälsa och studieresultaten i skolan. Genom att öka elevernas fysiska välbefinnande stärks också deras psykiska välbefinnande och deras koncentrationsförmåga.

Ja det har vi, nedan är klippt ur vår partimotion till riksdagen från 2005/06 (då vi fortfarande satt i opposition, regeringspartier lägger inte partimotioner utan nu driver vi frågan inom regeringen) Motionen hittar ni här:

http://www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=410&dok_id=GT02Ub344&rm=2005/06&bet=Ub344

"Eleverna ska kunna utnyttja raster och luncher för lek och idrottsaktiviteter. En stimulerande skolgårdsmiljö med många möjligheter till ökad fysisk aktivitet kombinerad med ökad kunskap om betydelsen av god kost och fysisk aktivitet bör leda till att eleverna ökar den fysiska aktiviteten mellan lektionerna.

Utöver detta ska organiserad idrottsundervisning garanteras eleverna minst tre gånger per vecka. Ämnet idrott och hälsa bör fokusera på fysisk träning och inte förvandlas till ett teoretiskt ämne.

Fysisk aktivitet bör på olika sätt stimuleras i skolan. Ämnet idrott- och hälsa ska inte vara ett teoretiskt ämne. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna."

Svar fråga 3:

Alla ämnen i skolan är naturligtvis viktiga och motiverade av sin egen anledning och därför blir det inte särskilt relevant att sätta en siffra på detta ämne i relation till andra ämnen. Där-

emot vill vi att det ska vara ett praktiskt ämne och inte ett teoretiskt i grundskolan och sålunda inte ha ett lika tungt meritvärde om man ska söka teoretiska utbildningar vid högskola/universitet.

Svar fråga 4: *Se ovan.*

Med vänliga hälsningar,
Daniel Sjöberg

Daniel Sjöberg
Politisk sekreterare
Folkpartiet liberalerna, riksdagskansliet

Riksdagen, 100 12 Stockholm
Tele: +46 (0)8 786 45 42
Mobil: 0708 54 90 84

Hej, här kommer något utvecklade svar. Lycka till med skolarbetet.

Svar fråga 1: *Idrott och rörlighet är viktigt. Vi anser att det generellt är en rimlig mängd tid för ämnet Idrott och Hälsa. Samtidigt är det så att om skolorna så önskar är det inget som hindrar dem till att ha fler idrottslektioner. I grundskolan kan skolans val användas till utökad idrott genom att skolan då kan använda en fördjupningsinriktning. Detsamma gäller gymnasiet som dock inte är lika strikt reglerat vilket ger rektorn en större möjlighet att disponera timmarna.*

Svar fråga 2: *Moderaterna har inte lagt fram förslag på att varken utöka eller minska antalet idrottstimmar i skolan. Vi är emot detaljstyrning av skolan, som t ex att styra i antal timmar. Idrott och hälsa är viktigt och skolorna måste själva hitta formerna för detta. Det viktiga tycker vi är att alla barn och unga, minst klarar målen för ämnet. Är det så att någon riskerar att inte nå målen för t ex ämnet Idrott och Hälsa då vill vi att stödinsatser ska sättas in. Stöd i form av mer tid tycker vi är bra, men det används allt för sällan. Barn är olika och det tar olika lång tid att lära, därför vill vi helst inte detaljreglera antalet timmar i skolan.*

Svar fråga 3:

Det är mycket svårt, nästintill omöjligt att rangordna skolämnena. Alla ämnen är lika viktiga och dessutom beroende av varandra. Idrott fyller en viktig funktion i att lära våra barn och ungdomar vikten av motion och rätt kost. Dessutom leder den fysiska aktiviteten under idrottsundervisningarna till att eleverna presterar bättre under de teoretiska lektionerna.

Svar fråga 4: *Skolans uppgift är att förmedla kunskap. Ämnet idrott och hälsa spelar därmed en central roll för att leda ett hälsosamt och bra liv.*

Med vänlig hälsning
Per Schlingmann

Partisekreterare
nya moderaterna
08 - 786 45 07
moderat.se